

ZBERATEL'® 2009

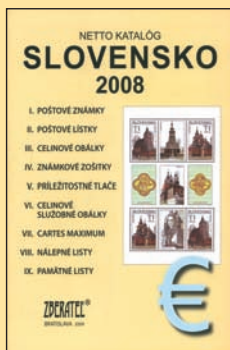
3

Ročník XV.
1,95 € / 59 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Emisia k Veľkej
noci aj
s prevkapaním
(3 – 4)

V aktuálnej ponuke
aj nový katalóg

**Z PONUKY
FIRMY
ZBERATEĽ**

Opäť
príťažlivé
námety
a teritória
(40 – 41)

**Der Deutsche Paket Dienst
für Europa.**

DPD
Deutscher Paket Dienst

Novoobjavené slovacikum
na telefónnej karte
(18 – 19)

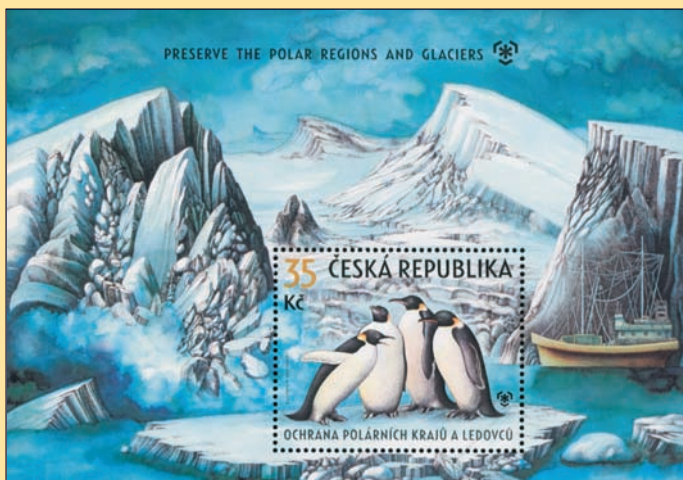
Spoločné vydania pripomínajú mier na Balkáne (24 – 25)

Opäť tradičná značka na známke (7)

Pozdrav aj s takýmto vyznaním na známke určite poteší (8)

Ochrana polárnych krajov a ľadovcov na háricku našich susedov (6 – 7)

Vážení čitatelia,

zdá sa, že zima ešte pevne drží žezlo vo svojich rukách, len tú snehovú nádielku sme očakávali o dva mesiace skôr... Aj pranosť zlyháva, pretože Matej stále nemá dost síl, aby lady lámal... Zápasíme pritom aj s ekonomickými problémami a zdá sa, že príjatie eura bolo tým lepším riešením. Napriek tomu, že stále myslíme v korunách, na novú menu si pomaly zvykáme a nemal by byť priestor na naplnenie pesimistických nálad.

V našom časopise chceme aj naďalej prinášať aktuálne informácie súvisiace s eurom, najmä z dôvodu, aby v týchto súvislostiach neutrpeľo zberateľstvo, ale práve naopak, otvárali sa jeho ďalšie možnosti a pozitívne stránky. Redakčná uzávierka bola opäť spojená s viacerými novinkami, preto sme tradične zápasili

K marcovému číslu Zberateľa

s časom v snahe priniesť čo najčerstvejšie informácie. Posunúť uzávierku sme však nemohli, pretože kratší mesiac nám túto možnosť vzal.

Slovenská pošta nám priniesla aj niekoľko prekvapení; podľa emisného plánu vydala známku k Veľkej noci, pričom tradičný známkový zošitok sa prezentoval zmenou. Na námietky k ich stereotypu vydavateľ reagoval tým, že známky v zošitkoch sa líšia od známok vydaných v tlačovom liste – sú vyhotovené ako samolepky. Ďalšia zaujímavosť sa týka obálok prvého dňa emisie Kultúrne dedičstvo Slovenska, a to prvých piatich obálok, na ktorých sú známky s nominálnou hodnotou nižšou ako základné poštovné. Píšeme o nich.

V čísle ôsmou časťou pokračuje úspešný seriál A. Urminského Malá škola filokartie o zberateľstve pohľadníc. M. Jobek v 131. pokračovaní MOT približuje telefónne karty Gibraltáru. D. Evinic z poštovej histórie vybral príspevok o podaciach nálepkách. J. Soláva v seriáli o operencoch – spoločníkoch človeka predstavuje škorca obyčajného. M. Burian píše o bratislavských grošoch Karola VI. Spoločné vydania D. Nirku sa venujú Daytonskej dohode. Štúdia J. Čtvrtečka o košických háččoch pokračuje ďalšími novými zisteniami náhodných chýb, ktoré vznikli v priebehu výroby. A. Paulinyová prináša odborný pohľad na grafickú stránku našich prvých euroznámok. R. Fischer spomína tvorbu menej známych autorov známok býv. Československa. Zberateľské state z pera M. Bachratého sú z pohľadu poštovej histórie menšou učebnicou dejepisu.

Číslo prináša aj niekoľko ďalších kratších a zaujímavých príspevkov, inzerciu, tradičnú ponuku a informuje o pripravovaných podujatiach a možnosti návštevy zberateľských stretnutí v najbližšom období.

Želáme vám, milí čitatelia, veľa pohodových a príjemných chvíľ strávených so Zberateľom.

Vaša redakcia

ZBERATEĽ®

Ročník XV. - 2009 • Číslo 3 • Cena 1,95 €

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALT

- **Novinky Slovenskej pošty / New issues of Slovak Post / Neuheiten der Slowakischen Post (3-5)**
- **Z novínek našich susedov / Some new items of our neighbours / Aus Neuigkeiten unserer Nachbarn (6-8)**
- **J. Čtvrtečka: Košický háčček – rozlíšenie háččkových polí podľa skutočného umiestnenia na tlačovej doske (XI) / Souvenir sheet of Košice - recognition of souvenir sheet fields according to the true position on printing plate / Block Košice – Blockfeldunterscheidung nach genauer Position auf der Druckplatte (9-11)**
- **A. Urminský: Malá škola filokartie (8) / Short course of postcard collecting / Grundschule Ansichtskartensammeln (11-14)**
- **R. Fischer: Pravda a spory (také) o autorství / Truth and authorship claims / Wahrheit und Streit über Autorschaft (15-17)**
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu (131) / Short column of a phonocard collector / Kurz über den Telephonkarten (18-19)**
- **D. Evinic: Použitie podacích nálepiek RS/RE ako RN / Usage of labels RS/RE as RN Anwendung der RS/RE als RN Etikette (20-21)**
- **M. Burian: Bratislavské groše Karola VI. (1711 – 1740) / Bratislava groschen of Charles VI (1711 – 1740) / Bratislavaer Karl VI. Groschen (20-21)**
- **J. Soláva: Operence – spoločníci človeka – Škorec obyčajný / Birds – companions of people – Jay bird / Vögel – Gesellschafter des Menschen – Eichelhäher (23)**
- **-dn-: Spoločné vydania (10) / Desat rokov Daytonskej dohody / Joint issues – 10 years of Dayton Agreement / Gemeinschaftsausgaben – 10 Jahre des Daytoner Abkommen (24-25)**
- **A. Paulinyová: Písmo – kultúrotvorný element / Script – element that affects civilization / Schrift als Kulturelement (27-28)**
- **M. Bachratý: Rozdelené mesto / Divided city / Geteilte Stadt**
- **Príloha Zberateľské state č. 37 / Supplement: Collectors' articles No. 37**

ZBERATEĽ[®]

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Anton Kulhánek ml., Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/2070 2674, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Đurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 1,95 €/59 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2009 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 19,50 €/590 Sk, pre abonentov z Českej republiky 34,95 €/860 Kč, pre abonentov z ostatnej Európy 41,49 €/1250 Sk, pre abonentov zo zámorských krajín 83 USD (53,11 €).

■ Zasielanie príspevkov a inzerátov: Články napísané strojom, na počítači (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na CD, prinesené v USB kľúči alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevýžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 3/2009:**
Redakčná uzávierka 23. februára 2009
Do tlače zadane 25. februára 2009
Dátum vydania 28. februára 2009

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj načatého riadka inzerátu je 0,83 € / 25 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 1,16 € / 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme zľavu 30%. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predlôh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	106,22 €/3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	63,06 €/1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	33,19 €/1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	18,25 €/550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzobníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

V tejto rubrike ponúkany materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 02 44 250 149, 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ alebo do vypredania zásob. Abonentom časopisu poskytujeme na ponúkaný tovar zľavu 5%.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu

147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov,

do správy pre prijímateľa uveďte meno a druh platby

- z ostatných štátov Európy a Záhoria: na účet Anton

Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900,

Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava,

IBAN: SK66 0900 0000 0001 70170280

BIC: GIBASK BX

PLATBY V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- peňažnou poukázkou typu H v hotovosti na adresu predajne Zberateľ,

Račianske myto 1/D, 831 02 Bratislava,

- peňažnou poukázkou typu U v hotovosti na účet číslo: 0170170280/0900; vo

variabilnom symbole uveďte číslo zo spravidelného listu k zasielanému tovaru,

- prevodom z účtu na náš účet č. 0170170280/0900; v správe pre prijímateľa

uveďte predmet platby, v prípade predplatného uveďte adresu, na ktorú

máme časopis poslať.

Redakcia Zberateľa na Račianskej 17 má nové telefónne číslo:

☎ 02/2070 2674, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk

návšteva redakcie po dohode na ☎ 0902 249 351

utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.30 – 16.00 hod.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Veľká noc – Kraslice

Pri príležitosti tohtoročnej Veľkej noci (12. a 13. apríla) Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 známku nominálnej hodnoty 33 centov (10 Sk) s námetom

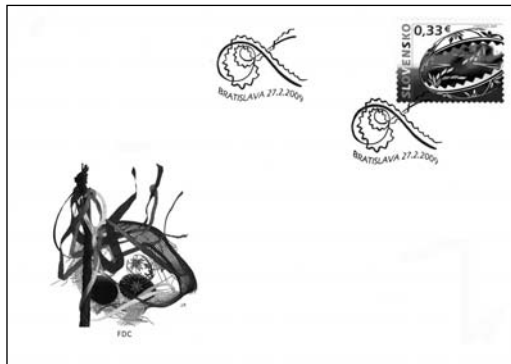

maľovaného vajíčka. Známkou podľa výtvarného návrhu Júlie Piačkovej (je autorkou aj FDC a pečiatky) viacfarebným ofsetom vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na tlačových listoch s 50 známkami. Znáмка má kat. č. 450.

FDC ofsetom vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o. v náklade 3 200 kusov.

Maľované alebo zdobené vajíčka sa nerozlučne spájajú s Veľkou nocou. Symbolizujú jar a nový život, v kresťanskej rovine sa spájajú so vzkriesením a zmŕtvychvstaním Ježiša Krista. Symbolika vajca siaha hlboko do pohanských čias, kedy sa spájalo s plodnosťou a kolobehom života. V mnohých starovekých kultúrach sa zrejme preto stretávame so zvykom vkladania vajec mŕtvym do hrobu. Podobný zvyk je v slovanskom prostredí doložený už v 9. storočí, keď súčasťou hrobovej výbavy v Kyjevskej Rusi boli tzv. písanky – zdobené modely vajec vyrobené z hlíny. Niektoré stredoveké literárne pamiatky zo slovanského prostredia dokonca naznačujú, že u starých Slovanov existovala predstava vzniku sveta z kozmického vajca.

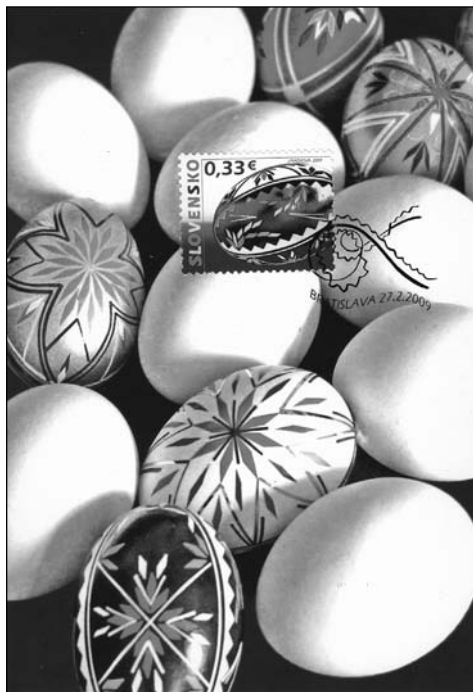
V širšom slovanskom prostredí sa dodnes stretávame so zvykom zdobenia vajec v súvislosti so sviatkami jari. Na zdobenie sa používajú najčastejšie slepačie, ale aj kačacie a husacie vajcia. V rozličných regiónoch Slovenska sa používajú rôzne techniky zdobenia kraslíc, k tradičným patrí napríklad voskovanie, batikovanie, leptanie, vyškrabovanie, oblepovanie trávami a slamou či odrôtovanie vajíčok.

Okrem rôzne zdobených vajec – kraslíc, ktoré slúžili na ozdobu a obdarovanie, sa so sviatkom Veľkej noci spája aj zvyk varenia a jedenia vajec. Vajcia ako symbol života mali najmä v minulosti zabezpečiť životnú silu a regeneráciu po náročnom období zimy.

■ CM: Veľká noc – Kraslice

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 k poštovej známke „Veľká noc – Kraslice“ Carte maxima s motívom vajíčok a kraslíc. Autorkou CM je Júlia Piačková.

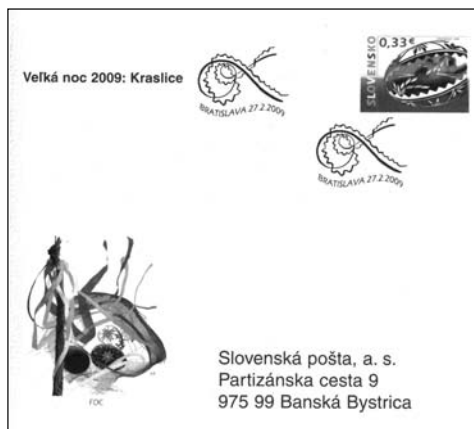

Carte maxima ofsetovou technikou vytlačila tlačiareň KNÍHTLAČ, Zohor.

■ ZZ: Veľká noc 2009 - Kraslice

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 k poštovej známke „Veľká noc 2009 - Kraslice“ známkový zošitok.

Známkový zošitok obsahuje 10 ks známok emisie č. 450 „Veľká noc 2009 - Kraslice“ nominálnej hodnoty 0,33 € (10,00 Sk).

Známkové zošitky vytlačila technológiou viacfarebného ofsetu tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., s vôňou jarných kvetov – narcisov. Známky v známkovom zošitku sú na samolepiacom papieri.

■ CDV: Architektúra predrománskeho a románskeho obdobia

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 poštový lístok s vytlačenou známkou „Architektúra predrománskeho a románskeho obdobia“ so symbolom nominálnej hodnoty T2 50 g zodpovedajúcim cene za list 2. triedy do hmotnosti 50 g v tuzemskom styku.

Poštový lístok je vytlačený viacfarebným ofsetom na bielom ofsetovom papieri gramáže 160 g/m² s ochrannými prvkami – hologramom (umiestneným vpravo vedľa zvislej deliacej čiary so symbolom Slovenskej pošty v podobe rastra) a mikropísmom (v 2. linke adresovej časti je text Slovenská pošta). Registračné číslo poštového lístka je 162 CDV 162/09.

Poštový lístok vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s..

Autorom výtvarného návrhu známky je Peter Biľak. Motívom známky je detail rozetového okna s lizénami na západnej fasáde kostola v Čiernom Brode.

■ CDV: Uvedenie poštovej známky Kostol v Čiernom Brode

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 poštový lístok s vytlačenou známkou „Architektúra predrománskeho a románskeho obdobia“ so symbolom nominálnej hodnoty T2 50 g zodpovedajúcim cene za list 2. triedy do hmotnosti 50 g v tuzemskom styku. Motívom známky je kostol v Čiernom Brode z jeho čelnej strany.

Autorom výtvarného návrhu známky, ako aj príťače na príležitostnom poštovom lístku je Peter Biľak.

Registračné číslo poštového lístka je 163 CDV 162/09.

Poštový lístok vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s.

■ COB: Architektúra predrománskeho a románskeho obdobia

Slovenská pošta, a. s., vydala 27. 2. 2009 celinový obálku s vytlačenou známkou „Architektúra predrománskeho a románskeho obdobia“ so symbolom nominálnej hodnoty T2 50 g zodpovedajúcim cene za list 2. triedy do hmotnosti 50 g v tuzemskom styku.

Známku na celinový obálku technikou jednofarebný ocelotlač z plochej platne vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s.

Inaugurácia poštovej známky Aurel Stodola

Podľa schváleného emisného plánu na tento rok Slovenská pošta vydá 17. apríla 2009 v emisnom rade Osobnosti známku pri príležitosti 150. výročia narodenia slovenského fyzika, zakladateľa teórie parných a plynových turbín, Aurela Stodolu (10. mája 1859 Liptovský Mikuláš). Ludovú školu vychodil v Liptovskom Mikuláši, nemeckú reálku v Levoči, maturoval na maďarskom gymnáziu v Košiciach. Študoval na technike v Budapešti a od roku 1877 strojnú inžinierstvo v Zürichu. Od roku 1880 do roku 1882 pracoval v Strojárnach štátnych uhorských železníc v Budapešti. V roku 1883 pokračoval v štúdiu na technike v Charlottenburgu a štúdiá ukončil v roku 1884 na Parížskej Sorbone.

Rodisko Aurela Stodolu, mesto Liptovský Mikuláš, v spolupráci so Slovenskou poštou, pripravilo na 17. apríla 2009 v Múzeu J. Kráľa o 14.00 hod. slávnostné uvedenie poštovej známky s jeho portretom, ktorého autorom je akad. maliar Ivan Schurmann. Súčasťou inaugurácie bude zriadenie poštovej priehradky a autogramiáda autora.

Klub filatelistov 53-06 sa teší na stretnutie s priaznivcami poštových známok.

Autorom výtvarného návrhu známky je akad. mal. Karol Felix, autorom ocelorytiny je František Horniak. Motívom známky je detail hlavice zo združeného okna nachádzajúceho sa na Spišskom hrade.

Registračné číslo celinovej obálky je 096 COB 096/09.

Obálky prvého dňa emisie Kultúrne dedičstvo Slovenska

Obálky prvého dňa (FDC) sa stali neodmysliteľnou súčasťou väčšiny vydávaných známok. Kresba na obálke spolu s pečiatkou výtvarne dopĺňajú vyjadrenie námetu emisie. Najmä z hľadiska celkového výtvarného riešenia sa stali obľúbeným predmetom zberateľského záujmu, a to aj napriek tomu, že mnohé hlasy ich kvalifikovali ako umelé výrobky.

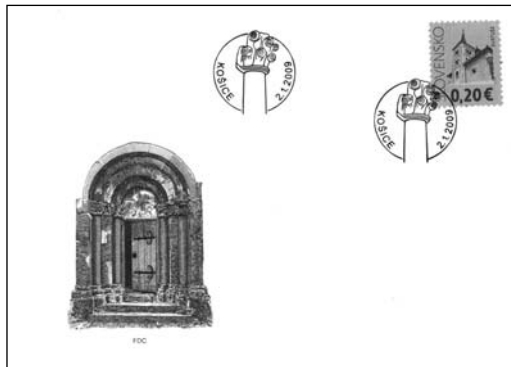
Nominálne hodnoty známok vylepených na FDC doteraz vždy predstavovala najmenej základnú sadzbu za list v tuzemskom styku. Je veľa príkladov, najmä z obdobia byv. Československa, keď bola sadzba za otvorenú zásielku polovičná (30 h pohľadnica, 60 h list, neskôr 50 h a 1 Kčs). Ak v tom období bola vydaná známka 30 h a neskôr 50 h, na FDC boli vylepené takéto známky dve. Keď v roku 1979 bola vydaná známka nominálnej hodnoty 10 h, tak na FDC ich bolo šesť. K výpliatnym známkam neboli FDC oficiálne vydávané.

Vydanie FDC sa oznamovalo v Poštovom vestníku, FDC sa považovali za ceny a bola presne stanovená ich platnosť v poštovej prevádzke.

Týmto spôsobom sa pokračovalo vo vydávaní FDC aj po vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 (vydávali sa však aj k výpliatnym známkam). Vtedy bola základná sadzba za list v tuzemskom styku 3 Sk, preto na FDC k známke nominálnej hodnoty 2 (Sk) vydané k 150. výročiu uzákonenia spisovnej slovenčiny boli vylepené dve známky. Rovnako na FDC k jednorunovej známke Dubnica (ktorej dotlač sme zaznamenali ešte aj

v poslednom období) sú vylepené tri známky. V rokoch 1994 až 1996 sa na FDC k dvojkorunovým známkam (Vianoce, Veľká noc, XVII. ZOH, MS vo futbale, Dostihy, Nitra, BIB) vylepovali vždy dve známky.

Nový emisný rad, **Kultúrne dedičstvo Slovenska** – predrománske a románske pamiatky, vydaný 2. 1. 2009 (12 známok), spojený s prechodom na euro, bol aj príležitosťou doplniť zobrazené pamiatky na známkach

o ďalšie súvisiace umelecké stvárnenia práve na FDC.

V tomto prípade však došlo prvýkrát k porušeniu pravidiel o výške nominálnych hodnôt vylepených známok, pretože FDC vyšli k všetkým známkam emisie, pričom prvých päť známok 1 cent, 2 centy, 5 centov, 10 a 20 centov boli vylepené na obálky samostatne, a teda **výpliatná hodnota známok na piatich obálkach je nižšia ako najnižšia sadzba v poštovej prevádzke** (33 centov – list 2. triedy do 50 g v tuzemsku).

Preto Slovenská pošta, a. s., oznámila, že aj emisie s nalepenou poštovou známkou 1, 2, 5, 10 a 20 centov platia v poštovom styku tri mesiace (ako všetky ostatné FDC), avšak s vyplatenou tarífou ako za list v tuzemsku 2. triedy a do 50 gramov = 0,33 € (10 Sk) alebo T2 50 g.

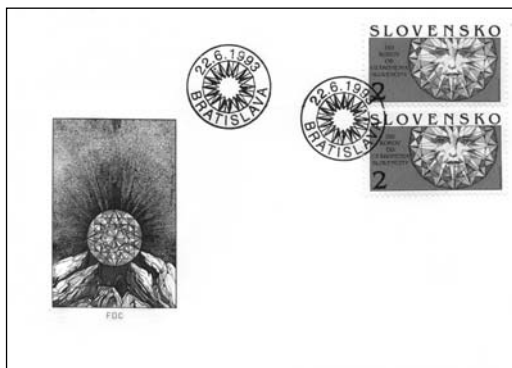
Znamená to, že ľubovoľne uvedené FDC (bez rozdielu nominálnej hodnoty nalepenej známky od jedného po 20 centov) možno odoslať v tuzemskom styku bez doplatku ako riadne vyplatený list 2. triedy do 50 g.

Pri využití ďalších služieb (1. trieda, doporučene, RS-špeciál, vyššia hmotnosť listu) v tuzemsku alebo do zahraničia, dopláca sa iba rozdiel pre danú službu.

Ak teda pošleme FDC s nalepenou známkou 1 cent (0,01 €), poštovné je započítané už vo výške 33 centov (0,33 €). Ak by mala byť takáto FDC prepravená v tuzemsku 1. triedou, doplatiť treba 20 centov (0,20 €) alebo nalepiť známku 6 Sk.

Takto poštu prešiel FDC v čase stanovenej platnosti (teda do 2. apríla 2009) sa môžu stať zaujímavým dokladom o poštovej prevádzke.

(z podkladov SP spracoval -pem-)

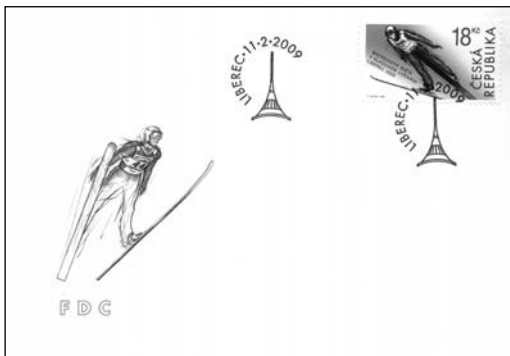
Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika

Pri príležitosti **Majstrovstiev sveta v klasických lyžiarskych disciplínach**, ktoré prebehli 18. februára až 1. marca 2009 v Liberci Česká pošta 11. februára vydala známku nominálnej hodnoty 18 Kč, vytlačenú ofsetom v náklade 900 tis. kusov na tlačových listoch s 50 známkami. Kat. číslo má 0588.

Za klasické lyžovanie sa považujú behy na lyžiach (klasickou aj voľnou technikou), skoky na lyžiach a preteky v severskej kombinácii. Na známke je zobrazený skokan na lyžiach. Táto disciplína sa zrodila v Nórsku. Dĺžka skokov sa s vývojom techniky skokanského štýlu neustále predlžuje. Spočiatku bolo telo skokana takmer vzpriamené a neskôr sa dostalo do skoro rovnobežnej polohy s lyžami, ktoré boli pri sebe. V súčasnosti sa používa štýl nazývaný „večko“. Majstrovstvá sveta sa

poriadajú na malých mostíkoch, kde najdlhšie skoky dosahujú okolo 110 m a na veľkých mostíkoch sa dosahuje dĺžka skoku aj 130 m. Ještědský areál v posledných rokoch hostil niekoľkokrát preteky FIS Svetového pohára v skokoch na lyžiach.

Česká pošta sa pridala k vydaniam známok vyzý-

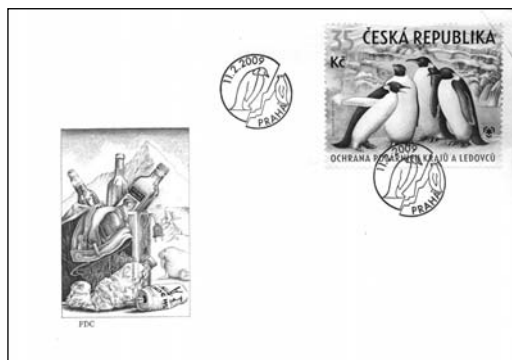
vajúcich na **ochranu polárnych krajov a ľadovcov**, keď 11. februára 2009 vydala hárček s týmto námetom, ktorý vznikol z iniciatívy Fínska a Chile a je spoločným projektom štyroch desiatok krajín. Spoločným znakom všetkých vydaní je logo ako symbol kryštálu, ktoré navrhol fínsky grafik Saku Heinänen. Tento projekt je jedinečný hlavne tým, že na výzvu dvoch krajín reagovali desiatky poštových správ z rôznych častí našej planéty s cieľom oslovíť ľudí a vlády na celom svete.

Globálne otepľovanie sa v predchádzajúcich desaťročiach najvýraznejšie prejavuje v polárnych oblastiach a spôsobuje topenie pevninových ľadovcov i morského ľadu. Táto situácia môže v blízkej budúcnosti spôsobiť nielen vzostup morskej hladiny, ale i celosve-

tové klimatické zmeny. Otepľenie spôsobuje nielen zmenu morských prúdov, ale i stúpajúcu koncentráciu skleníkových plynov v atmosfére, ktoré vytvára človek svojím často bezohľadným vzťahom k prírode.

Najvyšší nárast teploty v tomto storočí sa predpokladá v arktickej oblasti, a to o 2 až 6° C. Teplota sa zvyšuje aj v južných polárnych krajoch. V Antarktíde ubúdajú ľadovce, ktoré sa odlamujú od pobrežných ľadových stien. V marci 2008 sa z Wilkinsonova ľadovca odlomila kryha s rozlohou väčšou ako Praha. Topenie

ladovcov ohrozuje aj živočíšné a rastlinné druhy, ktoré sa vyskytujú v polárnych oblastiach.

Z celosvetového hľadiska sú najviac ohrozené vodné zdroje, poľnohospodárstvo a lesníctvo, výroba energií a ľudské zdravie. Zlepšením využívania energií a prechodom na nízkokarbónové palivá a obnoviteľné zdroje by sa mohli spomaliť súčasné klimatické zmeny a zmierniť ich následky.

Kresba na hárčeku rozmerov 151 x 107 mm zachytáva rúcanie ladovcov, rybárska loď v pozadí pripomína podiel ľudskej činnosti na týchto procesoch. Na známke nominálnej hodnoty 35 Kč je skupina tučniakov cisárskych na odlomenej ladovej kryhe.

Hárček (kat. č. A 0589) bol vytlačený ocelotlačou z plochej dosky kombinovanou viacfarebným ofsetom v náklade 85 tis. kusov.

Rakúsko

Rakúska pošta na jednej strane snažiac sa o najmodernejšie výtvarné a výrobné spracovanie známky a na druhej strane pokračujúc v oživovaní tradícií, vydala 6. februára 2009 známku nominálnej hodnoty 55 centov s **klasickou značkou cukrovínek PEZ**.

Značku pepermintových cukrovínek PEZ poznali už naši starí rodičia.

Vyrábala ich podnik rodiny Haasovej a pôvodne boli určené na osvieženie dychu. Naskôr sa začali vyrábať s rôznymi príchuťami. Autorom značky PEZ (ako skratka zo slova **P**-feff-**E**-rmin-**Z**) bol Eduard Haas v roku 1927.

Bol potomkom obchodníckej rodiny, ktorá bola známa už počas monarchie. Krátko po prvej svetovej vojne dodali na trh pudingový prášok, vanilkový cukor a želírovaciu prísadu do lekvárov.

Cukrovinky PEZ sa spočiatku ponúkali v plechových dózach až pokým E. Haas v roku 1948 nevynašiel „zásobník“ (patentovaný v roku 1949), pripomínajúci zapalovač, z ktorého po stlačení vyšiel cukrík PEZ. V roku 1952 otvoril podnik aj v USA. Tento spôsob balenia cukríkov oslovil najmä deti a keď sa o 10 rokov neskôr na týchto baleniach objavili Disney figúrky ako detské hračky, stali sa vyhľadávanými. Ročne sa dostalo na trh štyri až šesť rôznych druhov, neskôr sa stali aj

zberateľským objektom a niektoré z nich dosahujú na aukciách ceny až 3 000 USD.

Neboli to však len Disney figúrky, ktorými sa cukríky PEZ stali kultovými, ale aj postavičky z rôznych filmov a komiksov, napríklad Asterix, Looney Tunes, Hello Kitty, Sponge Bob alebo Star Wars, ale tiež aj cisárovňa Sisi, svetoznámy hudobný skladateľ W. A. Mozart, alebo rocková legenda Elvis Presley.

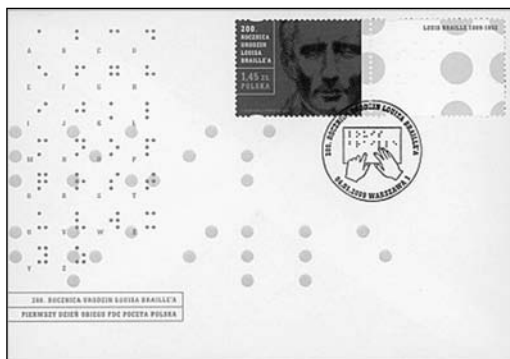
Známku ofsetom vytlačila Rakúska štátna tlačiareň v náklade 400 tis. kusov.

Poľsko

Aj Poľská pošta vydaním známky nominálnej hodnoty 1,45 Zl s kupónom 4. januára 2009 pripomenu **200. výročie narodenia** tvorcu písma pre nevidiacich **Louisa Brailla** (1809 – 1852). Štvrtý január je už od roku 2001 vyhlásený Svetovou slepeckou úniou (WBU) za Svetový Braillov deň.

Louis Braille upravil, zjednodušil a systematizoval už existujúce dvanásťbodové písmo Charlesa Barbiera, dôstojníka francúzskej armády. Znak, ktorý obsahoval dovtedy dvanásť bodov (boli usporiadané v dvoch stĺpcoch po dva body), Braille zjednodušil (odstránil šesť bodov) a vytvoril systém znakov, ktorých kombinácie postačovali na zápis všetkých znakov abecedy a číslíc. Braillovo bodové písmo sa „ujalo“ až o niekoľko rokov po jeho smrti.

Oslepol vo veku troch rokov nešťastnou náhodou. Desaťročného ho prijali do Ústavu slepcov v Paríži a ako nadaný žiak tam aj od svojich dvadsiatich rokov učil.

V roku 1829 vydal metodický pomôcku Postup pri písaní pre slepcov, v ktorej predstavil vlastné slepecké písmo, ktoré sa vyznačovalo tým, že bolo oveľa jednoduchšie než tie predošlé. Dnes sa používa po celom svete, a to aj pre texty písané azbukou, arabským, čínskym písmom a pod.

Známka bola vytlačená ofsetom na tlačových listoch s ôsmimi známkami a ôsmimi kupónmi v náklade 640 000 kusov.

K sviatku zamilovaných Poľská pošta vydala 6. februára 2009 známku jednoduchej, ale výstižnej grafickej úpravy, znázorňujúcu štvorlístok a s nápisom **Lúbim Ťa**.

Tradičia Dňa sv. Valentína má korene zrejme už v staroveku, kedy ľudia verili, že najmä hrdlčky sa 14. februára začínajú páriť.

Tento deň bol takisto označený za Božie hody (až do roku 1969, keď bol vypustený z rímskokatolíckeho kalendára), na počesť dvoch kresťanských svätcov (jeden z nich sa určite volal Sv. Valentín), umučených rímskym cisárom Claudiom II. Gothicusom. Svätého Valentína skrátili o hlavu, pretože neprestal oddávať mladé páry napriek tomu, že to Claudius zakázal. Cisár bol totiž presvedčený, že ženatí vojaci nie sú takí dobrí ako slobodní.

V starovekom Ríme bol 14. február sviatkom plodnosti (Lupercalia) – na počesť Lupercusa, boha pastie-

rov. Jedna zo zvyklostí týchto osláv prikazovala mladým devám, aby napísali lúboštné odkazy. Odkazy sa vložili do veľkej urny, ktoré si odiaľ vyťahovali slobodní muži. Tí potom dvorili tej panne, ktorej odkaz si vytiahli.

V priebehu storočí sa všetky vplyvy premiešali a vznikol „moderný“ sviatok zaľúbených. Deň Svätého Valentína je venovaný milencom – je to čas, keď si vymieňajú romantické blahoželania a sladké vyznania o nekonečnej a bezbrehnej láske...

Známka nominálnej hodnoty 1,45 zl bola vytlačena dvojfarebným ofsetom na tlačových listoch s 20 známami v náklade 1 mil. kusov.

Ukrajina

Pri príležitosti 100. výročia zoologickej záhrady v Kyjeve ukrajinská pošta vydala 20. februára 2009 hárček s jednou známkom nominálnej hodnoty 3,20 UAH v náklade 100 000 kusov. Rozmery hárčeka vytlačeneho ofsetom sú 60 x 56 mm.

Zoologická záhrada v Kyjeve bola zriadená v roku 1908 a svojou rozlohou a počtom zvierat sa radí medzi najväčšie vo východnej Európe. Návštevníci v nej môžu vidieť vyše 3 500 živočíšnych druhov a vtákov. Jej súčasťou je i zábavný park.

Kyjevská zoologická záhrada spolupracuje aj s našou ZOO v Bojniciach, ktorej sa výmenou podarilo získať žeriava sarusa. Našej zoologickej záhrade sa výmenou tohto druhu so ZOO Kyjev podarilo zostaviť dva páry týchto naozaj imponantných vtákov, ktoré sú v prírode stále na ústupe.

(spracoval -pem-)

Košický hářček – rozlíšenie hářčekových polí podľa skutočného umiestnenia na tlačovej doske (XII)

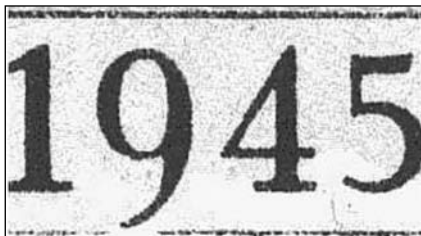
Jaroslav Čtvrtečka

V. Náhodné chyby – opisy a vyobrazenia (3)

6. Náhodné chyby spôsobené opotrebovaním tlačovej dosky

- výskyt predovšetkým na vonkajších HP tlačového hářku – na HP pravého stĺpca,
- chyby sa objavujú v závere tlače konkrétnej tlačovou doskou, nasleduje skončenie tlače a prípadné pokračovanie novou tlačovou doskou.

HP 15 (6) – M 1a – poškodenie kresby na HP spodného radu ↓

7. Náhodné chyby, ktoré vznikli poškodením prenosovej ofsetovej gumy

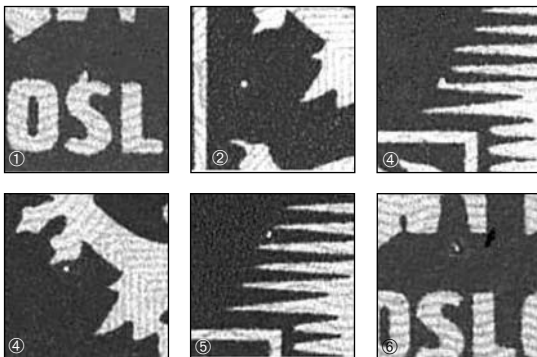
Veľkosť týchto poškodení je niekoľko desiatín mm, chyby podľa výskytu na oboch tlačových doskách (TD) hodnotíme ako sekundárne chyby, podľa polohy na HP však ako terciárne chyby – tak sú i v štúdiu opísané ako tlačové chyby pre tlačovú dosku 1, 2

- uvedené poškodenia prenosovej ofsetovej gumy sa prejavujú v obraze veľkého znaku na

HP 14 (13), v obraze zn. 5 K HP 1 (14) a v obraze zn. 6 K HP 12 (15) pri tlači oboma TD – pozri nasledujúce vyobrazenia v pravom stĺpci (obr. 1-6).

Prenos poškodenia pre TD SZ 1 je posunutý smerom hore (cca 1,2 mm) a vpravo (cca 0,6 mm) oproti prenosu poškodenia pre TD SZ 2.

Pri M 1 a M 2 je to veľkosť posunu podobná, tu sa

len potvrdzuje, že uchytenie TD bolo takmer totožné, s odchýlkou cca 1,5 mm. Chyba HP 12 (15) – M 2-6 (obr. 1) sa nevyskytuje na začiatku tlače 2. TD, poškodenie vzniklo pravdepodobne až v priebehu tlače touto TD.

Tlačovou doskou M 2 sa tlačilo ako prvou, TD M 1 ako druhou, chyby HP 14 (13) – SZ 2-4 (obr. 2) a HP 1 (14) – SZ 2-1 (obr. 3) sa vyskytujú na celom náklade 2. TD.

Chyby HP 14 (13) – SZ 1-4 (obr. 4), HP 1 (14) – SZ 1-1 (obr. 5) i HP 12 (15) – M 1-1 (obr. 6) sa vyskytujú na celom náklade 1. TD

8. Náhodné chyby následkom nesprávneho rozrezania tlačového hářku

- rez tlačového hářku na jednotlivé HP bol posunutý smerom dolu a vpravo oproti pôvodnému zámeru (nepresnosti rezu HP sú čiastočne spôsobené nesymetriou kresby modrej farby podľa zvislej osi – viditeľné predovšetkým na tvare ohybu pravej a ľavej časti stuhu, i podľa vodorovnej osi, vo zvislom smere nastal posun rezu smerom nadol). Tieto nepatrné odchýlky polohy kresby však nie sú väčšie ako 1 mm.
- posuny rezu stranové i výškové, od desiatín mm do 3 mm vplyvom tzv. podrezania (pri rozrezaní stĺpca či radu HP na jednotlivé HP dochádza k nerovnomernému rezu rezanej vrstvy).
- šírka HP dosahuje 139 mm namiesto pôvodne stanovených 140 mm
- odlišný formát HP

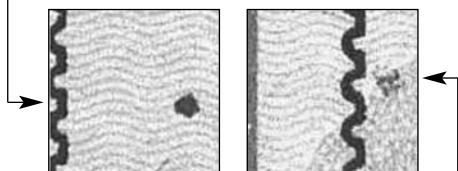
9. Náhodné chyby - škrvny prevažne na vonkajších HP tlačového hárku

Chyby prevažne v miestach bez sivozelenej, červenej a modrej kresby, výskyt chýb v malej časti nákladu. V ďalšej malej časti nákladu sa chyby zmenšujú, na prevažnej časti nákladu sa tieto chyby nevyskytujú.

HP 2 (8) – M 2,a - škrvna vľavo od 10. ľavého meandru zhora + pod dymom pravého komína známky 5 K

HP 10 (2) – M 1 - škrvna asi 3,5 mm vpravo od praveho zvislého zúbkovania zn. 2 K

HP 12 (15) – M 1a - škrvna vpravo od pravého zúbkovania zn. 2 K vo výške 12. zúbka zhora

HP 12 (15) – M 2 - škrvna pod písmenom **D** názvu DO VLASTI

HP 9 (10) – M 2a - škrvna v ôsmom ľavom meandri zhora

HP 5 (12) – SZ 2 - škrvny medzi **Á P** nápisu ČESKOSLOVENSKÁ POŠTA

HP 9 (10) – Č 2 - škrvna vpravo od pravých meandrov vo výške 5. meandra zdola

HP 12 (15) – Č 2c - škrvna pod 9. dolným meandrom zľava (otočené o 90°)

HP 14 (13) – Č 2a - škrvna pod 13. dolným meandrom sprava (otočené o 90°)

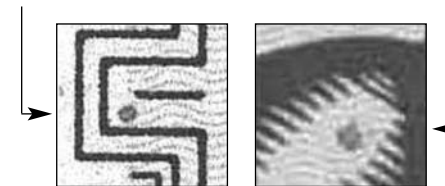

HP 11 (3) – Č 2b - trojitá škrvna v 9. pravom meandri zhora

HP 6 (4) – Č 2g - škrvna vľavo od 8. ľavého meandra zhora

HP 15 (6) – Č 2a - škrvna v 12. ľavom meandri zhora cca 12 mm vľavo od zn. 2 K

HP 2 (8) – Č 2 - škrvna v prilbe vpravo od hviezdy zn. 6 K

HP 12 (15) – Č 2d - škrvna v 9. dolnom meandri sprava

10. Náhodné chyby – škrvny a body na zvislici presahujúcej na susedné HP tlačového hárku

Pravdepodobné príčiny vzniku nahodných chýb
Pri nedostatočnej činnosti vodových valcov začínajú tlačíť (špiníť, „šumrovať“) netlačiace miesta predovšetkým na okrajoch tlačovej dosky. Obsluha tlačo-

vého stroja musí prerušiť tlač a tlačovú dosku chemicky očistiť. Čistenie prebieha ručne, na prevažnej časti TD v smere dotýčnice k tlačovému valcu.

Pohyb ruky pri čistení je v takmer vodorovnom smere. Na HP je to smer zvislý.

Pri čistení tlačovej dosky sa spravidla používa mor-

ská huba. Jemný piesok v nej obsiahnutý môže spôsobiť jemné poškodenia tlačovej dosky. V miestach poškodenia sa namiesto vody krátkodobou zachytí farba, čo následne spôsobí výskyt nahodných chýb – malých bodov a škvrn na zvislých čiarach.

MALÁ ŠKOLA FILOKARTIE (8)

Alex Urminský

5. Náčrt zbierania pohľadníc v súčasnosti

Pripomeniem druhú časť schémy z predchádzajúcej kapitoly, keď už človek „nesedí doma“, keď sa našinci rozcestovali po svete (to ale platí všeobecne, netýka sa to len krajín bývalého východného bloku, je to skôr generačný problém). V šesťdesiatych rokoch sme začali „objavovať“ Blatenské jazero, pobrežie Čierneho mora a majetnejší aj Dalmáciu či ostrov Rujana v pobrežných vodách NDR. To ešte bola pýcha písať a vlastniť pohľadnice plné modrej farby mora a oblohy, žltej farby piesku a paliem. V tomto období sa v rámci Československa opäť rozvíjali zberateľské aktivity „pohľadničiarov“, v ktorých sa realizovali aj zberatelia zo Slovenska.

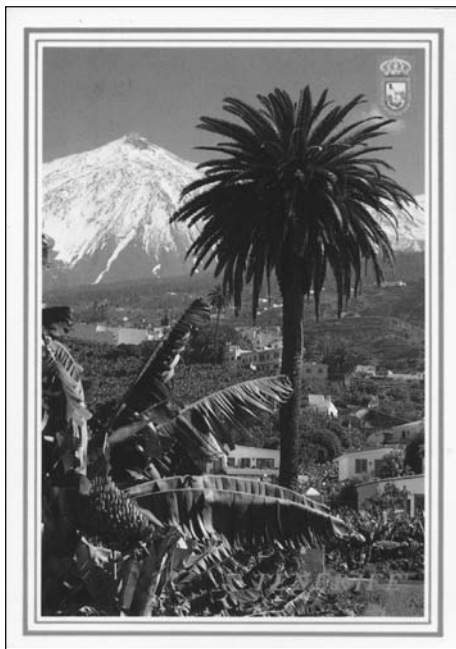
V roku 1965 vznikol v Prahe Klub zberateľov kuriozít (KSK), ktorý mal najpočetnejšiu sekciu práve zberateľov pohľadníc. KSK pôsobí aj v súčasnosti a sekcia pohľadníc, ktorá sa osamostatnila, počítala v roku 2002 skoro 900 členov (mnohých aj zo Slovenska). KSK vydal v rokoch 1991 – 1992 dvojdielnu publikáciu *Sbírame pohlednice*. Prepracované vydanie bolo vydané v roku 2004. KSK vydáva klubový časopis *Sběratel*, v ktorom majú zberatelia pohľadníc veľký priestor.

O dva roky neskôr po založení KSK bol roku 1967

v Brne založený špecializovaný klub zberateľov pohľadníc *Orbis Pictus* pod patronátom Technického múzea Brno. Ten vydáva aj časopis rovnakého mena, neskôr premenovaný na *Filokartie*. Spolupracuje pri organizovaní zberateľských podujatí s KSK. Aj klub *Orbis Pictus* má členov zo Slovenska.

Šesťdesiate roky poskytovali veľmi široké možnosti na zakladanie zbierok pohľadníc. Jednak preto, že zalo-

žením klubov sa pohľadnice dovtedy odpočívajúce v škatuliach, v skrinách a na poválach, dostali na verejnosť. Začali s nimi obchodovať všetky antikvariáty a ponúkali sa na burzách. V tom čase boli v Československu usporiadané najväčšie zberateľské akcie vrátane Svetovej výstavy pohľadníc BRNO 1970. Druhou okolnosťou, vhodnou na zakladanie zbierok, boli ceny pohľadníc. Bežné fotopohľadnice boli za 1 až 3 koruny, dlhé adresy za 5 až 10 korún a litografie za „dvacku“. Znie to až neveriteľne, že? Prišiel koniec 80. rokov a nastali časy svetobežníctva. Našincovia odvtedy možno stretnúť všade vo svete. Na pólach, na končiaroch veľhôr i na Sahare. V Kariibiku i na Čukotke. Aj ako barmana či krupiera na slávnej Queen Elizabeth, cestovateľa do kráľovstva Mustang alebo výletníka na vodách Nílu. Všetci títo si na svojich cestách najviac uvedomujú čaro a hodnotu domova. Keď poznali cu-

dzie kraje, ľudí, ich zvyky, jedlá a reč, začínajú porovnávať a rozmyšľať. Hľadať „pevnú pôdu pod nohami“, svoje korene. Kde ho niekto a niečo čaká, kde prežil detstvo, mladost, svoj život. Kam patrí. Odrazu mu je vzácná pohľadnica z domova, z obce, mesta, alebo aspoň zo Slovenska. Po návrate domov otvára staré albumy fotografií, monografie a encyklopédie a zaujíma sa o minulosť. História magistra vitae! Svetobežníctvo zdvihlo „cunami“ záujmu o naše historické pohľadnice do nevidanej výšky, ktorá možno práve teraz kulminuje. Pohľadnice majú už viac ako desať rokov „sezónu“.

Druhá časť schémy z úvodu nás presvedča, že najvyhľadávanejšie pohľadnice sú tie, ku ktorým nás niečo viaže. Teda už nie Amerika, ale naše domáce, slovenské. A vo Švédsku švédske, v Bystrici bystrické a v Šariši šarišské pohľadnice. A popri miestopisných pohľadniciach sa derú postupne do popredia aj žánrové pohľadnice.

Súčasní zberatelia sa regrutujú z rôznych spoločenských vrstiev a vzdelanostných kategórií, bez rozdielu profesijného zamerania. Prírodnou snahou súčasného zberateľstva je snaha o vytvorenie ucelených kompletov miestopisných či námetových zbierok. Vysoko sa hodnotí kvalita pohľadníc, zaobchádzanie s nimi je oveľa šetrnejšie. K adjustácii a ukladaniu zbierok sa vrátim neskôr.

Pohľadnica KSK vydaná k stému výročiu organizovaného zberateľstva v Čechách.

Túto časť MŠF doplním niekoľkými filokartistickými pojmami:

Zbierka pohľadníc je sumár pohľadníc, ktoré zobrazujú objekty záujmu zberateľa a ktoré si zvolil na začiatku alebo v priebehu získavania pohľadníc. Účelom zbierky je dokumentácia určitého historického stavu, historickej premeny, odkazu alebo konkrétnej udalosti.

Vymedzenie zbierky je definované zámerom zbe-

rateľa predpokladaného obsahu a rozsahu zbierky. Obyčajne existuje iba v predstavách zberateľa a postupne sa vyvíja v súlade s rastom zbierky a rozvojom vedomostí súvisiacich s objektom záujmu zberateľa. Ambíciou zberateľa je vyzbierať čo najviac pohľadníc s objektom jeho záujmu.

Účelová zbierka je budovaná podľa vopred stanovenej schémy, ktorú zberateľ postupne zaplňa. Spravidla nemá ambíciu vyzbierať čo najviac pohľadníc, ale len dokumentovať vopred stanovený cieľ (libreto). Jej účelom je výstava alebo iný spôsob prezentácie či publikovania. Možno ju kombinovať aj s inými druhmi zberateľského materiálu.

Adjustácia zbierky je spôsob ukladania, ochrany a dokumentácie zbierky. Najrozšírenejší spôsob je vkladanie pohľadníc do papierových obálok alebo plastových vreciek a potom ukladanie do kartónových škatúľ alebo drevených skriniek. Možné je aj ukladanie do upravených zásuviek v nábytku alebo na tento účel vyrobených zásuvkových skriniek. Ďalší spôsob, ktorý je v súčasnosti veľmi rozšírený, je ukladanie do fotoalbumov – zásobníkov s plastovými vreckami. Vhodnejšie sú priesvitné vrecká, aby bola pohľadnica viditeľná z oboch strán. Niektoré zásobníky, v ktorých je viditeľná len

obrazová strana pohľadnice, majú priestor na popisky k pohľadniciam. Tento spôsob je vhodný na menej rozsiahle zbierky, alebo ako prenosný zásobník na prebytky a prírastky. Dokumentácia zbierky môže byť robená formou kartotéky, v ktorej sú pohľadnice číslované a majú uvedené identifikačné údaje. Kartotéka môže byť vedená napr. aj v zošitoch. Súčasná informatizovaná spoločnosť umožňuje viesť kartotéku zbierky na počítači, kde k naskenovanému obrazu sú uvedené všetky relevantné údaje. Ak má zberateľ k dispozícii vhodný notebook, môže „celú zbierku“ nosiť so sebou na zberateľské akcie.

Exponát pohľadníc obyčajne tvorí výber zo zbierky podľa spracovaného libreta. Sú do neho zaradované kvalitné pohľadnice s veľkou výpovednou historickou a dokumentačnou hodnotou. Nekvalitné, poškodené pohľadnice sa používajú len výnimočne, keď nie je možnosť dokumentovať požadovanú skutočnosť inou. Súlad medzi textom libreta a pohľadnicami dokumentuje zvládnutie témy vystavovateľom. Exponát je tvorivým dielom zberateľa.

Adjustácia exponátu na účely výstavy sa odporúča na tvrdších hárkoch papiera, napr. na výkresoch formátu A4 (používajú sa už aj A3) v ochranných plastových

obaloch (euroobaloch). Samotné pohľadnice na listy papiera upevňujeme do fotorožkov, do ktorých ich zasúvame opatrne, aby sa nepoškodili, alebo do filatelistických fólií, napr. Hawid. Texty libreta môžu byť spracované na samostatných listoch v úvode exponátu s poukáním na jednotlivé listy. Texty môžu byť aj priamo na listoch s pohľadnicami, alebo je možná kombinácia.

6. Členenie zbierky pohľadníc.

Nemožno nikomu vnucovať čo a ako má zbierať a aký široký záber bude mať jeho zbierka. Na začiatku to nevie ani sám zberateľ. Preto nasledujúce návrhy na členenie zbierky treba brať len ako pomôcku pri rozhodovaní ako začať a neskôr ako pokračovať. V neposlednom rade môže pomôcť vyvarovať sa zbytočným nákupom a investíciám. Každý autor filokartistickej publikácie predkladá iný spôsob delenia, čomu sa však netreba čudovať. Napríklad Příkladka pro sběratele pohlednic (2004) predkladá 8 hlavných skupín (A až H), v ktorých každá má 6 až 13 podskupín ešte ďalej delených. Príklad: B. Dejiny, 6. militárie – vojny, armády, vojvodcovia, vojaci, vojenská technika, vojenské stavby. A samotnú vojenskú techniku možno samozrejme deliť na ďalšie skupiny. Podľa mňa tadiaľto cesta nevedie, a treba voliť jednoduchšie delenie, pričom sa každý zberateľ rozhodne pre vlastnú špecifickú cestu.

V úvodných kapitolách som pohľadnice rozdelil na **miestopisné a žánrové**, ktorého sa budem držať, aby sa nestratila orientácia v nespočetnom množstve obrazov a námetov, ktoré nám pohľadnice ponúkajú. **Miestopisné pohľadnice** vydávajú rôzne štátne, samosprávne a súkromné inštitúcie a osoby na účely propagácie zobrazených objektov. Cieľom je upriamiť pozornosť verejnosti na danú lokalitu, objekt, zdôrazniť jej prednosti prípadne prírodné danosti a urbanizáciu, na propagáciu dovoleniek, turistiky, liečenia či na realizáciu ekonomických záujmov.

Základným zberateľským objektom je obec alebo mesto. Zbierka obyčajne začína najdostupnejšími pohľadnicami, ktoré prezentujú dominanty: námestie, kostol, radnica či obecný úrad. K dominantám patria aj „pánske sídla“, hrad, zámok, kaštieľ, pokiaľ sa v lokalite nachádzajú. V mestách a väčších obciach sa nachádzajú aj školy, divadlá, banky, hostince, reštaurácie a hotely, nemocnice, požiarna zbrojnica, či športoviská a rôzne spolkové a podnikateľské objekty. Tie sa už zbierajú ťažšie, lebo mnohé na pohľadniciach neboli

alebo sa neopakovali. Za dominantami by mali nasledovať celkové pohľady, prípadne aj letecké (ak boli vydané). Ozdobou obcí a miest sú vodné toky, nevyhnutné, ale často veľmi zaujímavé mosty a riešenie dopravy. V neposlednom rade sa zberateľ zaujíma o zábery na jednotlivé ulice, objekty v nich a má snahu dokumentovať postupné zmeny.

Pohľadnice zdánlivo menej významných objektov z hľadiska propagácie sú pre zberateľa zaujímavé. Takéto zábery sú zriedkavejšie, ale hľadanejšie, a preto aj vyššie oceňované. Pokročilejší zberateľ sa zamýšľa ako pokračovať ďalej? V zásade má možnosti dve, orientovať sa na šírku alebo hĺbku zbieranej lokality. Pri orientácii **na hĺbku** chce vyzbierať všetky vydané pohľadnice, a to bez ohľadu na ich obrazový obsah. Ten istý záber v zime, v lete či zjari, teda mesto zasnežené, ale aj v plnom kvete. Sleduje každú, aj tú najmenšiu odchýlku, napríklad aj ako rastú stromy a aká je parková výzdoba alebo vlajky na radnici. Zbiera aj podľa nakladateľov a výrobcov, fotografov. Ozdobou takýchto zbierok sú pohľadnice interiérov, rôznych slávností a kultúrnych či športových podujatí (jarmok, birmovka, cvičenie hasičov, futbalový turnaj a p.). Nedocenenou súčasťou miestopisu je okolitá príroda, lesy, lúky, stráne, na ktorých sa pasú ovce, kravy alebo vidno senníky, prácu na poli, alebo len starú hrušku. Súčasťou takto špecializovanej zbierky je prirodzene aj národopis a dejiny lokality. K obci alebo mestu, ale aj k pánskemu sídlu možno priradiť erby, ktoré už má skoro každá obec a mapku lokality alebo najbližšieho okolia, čo sa už tiež častejšie vyskytuje.

Smolenice, 1937, Kabáth Trnava. Dominanty obce a zámok.

Pri rozširovaní zbierky **na šírku** pôjde najčastejšie o rozšírenie o najbližšie okolie vrátane prírodnej scenérie, na okres, kraj – predtým stolicu alebo o väčší región. Prichádza sa k tomu obyčajne pozvoľne, ako ubúda pri-

Trenčianske Teplice. Interiér maurských kúpeľov.

rastkov do pôvodnej zbierky. Vyskytujú sa aj zbierky, ktorým určuje záber rieka a jej povodie. Príkladom môže byť nedávny seriál v našom časopise zameraný na Považie. Zbieranie mesta, obce, vyššieho územného celku či povodia možno nazvať ako **klasický miestopis**. Pri miestopise však ešte zostaneme. Patrí do neho aj zbieranie napríklad všetkých miest a obcí krajiny, hlavných miest krajín, ostrovov, riek, pohorí, povodi, pobreží a podobne, ak je zbierka budovaná niektorým z vyššie uvedených spôsobov.

Zberatela môže z rôznych osobných či profesionálnych dôvodov zaujať určitý druh objektov na miestopisných pohľadniciach. Uvediem pár príkladov – kostoly, radnice, školy, nemocnice, pánske sídla, banky, továrne (z nich napríklad pivovary alebo textilné závody, mlyny, elektrárne a p.), mosty, železničné stanice a iné. V takomto prípade je prioritný objekt a druhotná lokalita. Železničný most cez Váh v Hlohovci patrí do miestopisnej zbierky Hlohovca. Ale železničné mosty v ostatných mestách na Slovensku, aj vrátane toho v Hlohovci, tvoria súčasť **námetovej miestopisnej** zbierky. Tá môže byť zameraná na mosty ako také alebo na námet železnica. Takto zamerané zbierky sú väčšinou budované zberateľmi, ktorí sa tým ktorým smerom profesionálne orientujú alebo sa zaujímajú z iných dôvodov. Tí potom problematiku zvyčajne z rôznych prameňov študujú ako samoukovia a dobre sa v tomto odbore orientujú. Najčastejšie zbie-

rané objekty podľa ich účelu sú v súčasnosti synagógy, železničné stanice, rozhľadne, pánske sídla, továrne, fontány a sakrálné objekty. Veľmi zaujímavé sú aj jednoduché malé účelové stavby (studne, zvonice, trafostanice a p.).

Jednotlivé objekty alebo ich komplexy môžu zberatela zaujať nie z dôvodov funkčnosti, ale ako **diela konkrétneho architekta** alebo určitého **stavebného slohu**. Na Slovensku je čiastočne spracované na pohľadniciach dielo prof. Emila Belluša. Málo sa prezentujú diela architekta Dušana Jurkoviča (1868 – 1947), ktorý má viac stavieb na Morave a v Čechách. Vôbec nie sú spracované stavby Michala Milana Harminca (1869 – 1964), ktorých je na Slovensku veľmi veľa, ale aj mnohých ďalších významných architektov. Zbierky podľa stavebného slohu sa tvoria na štúdijné

Pohľad z Empire State Building na severovýchod New Yorku. (1962)

a publikačné účely na profesionálnych pracoviskách. Medzi zberateľmi je záujem zo slohov hlavne o secesiu, ktorá sa prelína všetkými druhmi umenia, nielen architektúrou. Uvedené členenie miestopisných pohľadníc môže poslužiť ako kľúč pri hľadaní „vlastnej parkety“ zberatela bez toho, aby ho nútilo zaradiť sa do niektorej frekventovanej témy. V tej by možno nenašiel to čo očakával od zbierania pohľadníc, téma je často „vyzberaná“ a jej protagonisti novým záujmom niekedy ponúkajú nekvalitné prebytky.

Pravda a spory (také) o autorství

Každé nové objevy z historie známkové tvorby prochází i v průběhu (emisně již ukončených) dějin česko-

slovenské poštovní známky badatelskou aktualizací. Takové oživení může přinášet zajímavé problémy. Otázky se obvykle kladou až při sporech mezi aktéry, o kterých věděli pamětníci. Vyprávět, pokud vím, mohli – například Jindra Schmidt, Jaroslav Goldschmied, Max Švabinský, Ota Janeček, Josef Herčík, Leo Gajdzica či Jaroslav Chudomel a Ivan Strnad, nebo Karel Vodák místo Františka Tichého. Každý z nich měl svůj klíč k pravdě, ale sami ji neodemkli.

V poválečném údobí první republiky nikdo autorská práva neporušil – tedy vědomě; ani by ho to nenapadlo. Teprve až po osvobození v pětačtyřicátém u Košického vydání, navzdory dobrému úmyslu vlastence, ale falešným autorstvím. Leo Gajdzica, merkantilní litograf a předválečný zaměstnanec ředitelství pošt v Košicích, pracoval přes noc a v tvůrčím rozletu vzal za vděk, co měl při ruce. Z německého propagačního plakátu *Winterhilfe* „přetvořil“ imaginární portrét dobyvatele říšsko-německého Wehrmachtu na poštovní známku se slovanským Rudoarmějcem. Plagiát to byl bezpochybný, ale spor o původnost autorství se samozřejmě zpolitizovala a pravda o padělků zamlčela; dokonce na půl století. Jen mě napadá, zda se to seriózně napraví – tedy doplní - i v katalogích známek? třeba: *Autor návrhu Leo Gajdzica podle plakátu Gintra Wutschlicha*. V kterém z dnešních katalogů s touhle padesátiletou nespravedlností u nás skončí jako první, fakticky?

Tichý nebo Vodák?

Filatelistům také pořád zůstává zaslepený anonymní – skutečný tvůrce návrhu emise *50. Jubilejní Pražský vzorkový veletrh 1949*. Málo se totiž ví, že jde o nepříznaně autorství Karla Vodáka, asistenta Františka Tichého na UMPRUM. Pan profesor s vydavatelem jen podepsal smlouvu – tu však nedodržel. Známa mu byla komisi zadaná v dobrém úmyslu, byl bez práce. V té nepříznivé době, nemocný a mrzutý profesor, nebyl schopný tvořit na objednávku. Na urgence vydavatele neodpovídal. A tak se díla ujal jeho asistent Karel Vodák. Tichý navrhl jen číslici, vše ostatní dokončil Vodák; svůj podíl na této známce sám neprozradil. Dlouho se to tutlalo. A nejen kvůli tomu si i můj přítel Karel zaslouží alespoň malou satisfakci; stačilo by opět

v katalogích uvést: *Autor návrhu František Tichý ve spolupráci s Karlem Vodákem*. Nebo rovnou: *Autorů F. Tichý a Karel Vodák*. Byla to vlastně první poštovní známka šestadvacetiletého Vodáka a podle katalogů současně i první a poslední triapadesátiletého Františka Tichého. (Podobně tomu tak bylo s „dotahováním“ i jiných objednávek, například ilustrací nebo knižních iniciál pro nakladatele.) Dlouho to nevěděla ani paní Alena Vodáková, která v celém jejich starobylém domě

nedaleko Karlova mostu archivuje a dodnes pietně zachovává všechno, co se z díla Karla Vodáka zachovalo. Zůstal pečlivě udržovaný, nedotknutý ateliér se vším všudy – jakoby odešel před malou chvílí. Jen stěny a schodiště doplňují olejomalby, kresby, grafika a ukázky jeho nejoblíbenějších návrhů a adjustovaných známek.

Na rozdíl od ostatních autorů - dokud Karlovi Vodákovi nebylo čtyřiačtyřicet let – sám si cestu mezi tvůrce známek nenašel. Objevila ho až naše komise s předsedou Adolfem Hoffmeisterem. Vodák jakoby doslova ožil již nad návrhy pro *Světovou výstavu EXPO 67 v Montrealu* – zvítězil totiž ve finále soutěže nad Josefem Lieslerem a Rudolfem Altrichterem. V této emisi zaujal nejen typografickým řešením, ale i svou nekonvenčností námětu tříkorunového aršíku (pohled z čs. pavilónu na Montreal), který se krátce po vydání stal kuriozitou mezi filatelisty. O nálezu dvou aršíků bez perforace v dodávce novinkové služby se zajímala i policie – šetřila důvody jeho „úniku“ z tiskárny, výsledky veřejně aukce POFIS a další okolnosti. Umělecké kvality Vodákovy známkové tvorby jsou vidět i z prestižních známek *Judaica*. Výsledkem podobných kvalitativních hodnot byly pak návrhy *EXPO 70 Ósaka*, nebo emise ke *Dni čs. poštovní známky 1967, 1968,*

1971 a 1985. Právě tyto inspirační práce leccos z Vodákovy tvorby vysvětlí. Není proto divné, že se Vodákovi nedostalo více příležitosti za normalizace, aniž by byl veřejně zatracován a likvidován; zkrátka se známky jaksí evolučně do vytracená skončil. Patřil mezi onu nejmenovanou „řadu dalších pravických exponentů Adolfa Hoffmeistera, Miroslava Lamače, Jiřího Šetlíka“, pokud zmiňuji jen známé autory a teoretiky

z naší branže. Ale již méně je pochopitelné, proč zůstal stranou i u poštovních emisarů České republiky.

Spíše oklikou ještě zavzpomínám na osobnost Františka Tichého. Týká se jeho náhodně zachráněné a zachované příležitostně kresby tužkou na útržku balíčního papíru se symbolickým námětem – sedící klaun. Tichý ji doslova komentoval slovy: „Takhle, na prdel, jsem nakonec dopad“ – a kresbu začal muchlat; ale zachráněnou ji nakonec i podepsal: *Tichý 51*. Je velikosti 20 x 23 cm a pokud vím není ani uvedena v soupisech jeho díla. Filatelistům není neznámá. Zdobí totiž námět FDC emise Česká a slovenská grafika z 27. 3. 1972 (v katalogu Trojan je mylné datum vydání – 17. 3.) ke známce s ryteckým přepisem grafického listu Františka Tichého *Vysoká škola z roku 1947*. (autor rytiny FDC)

Zadušená spolupráce s Janečkem

Ota Janeček měl kdysi dávno u Jaroslava Zavřela pověst neposlušného autora známek. Dovolil si opono-

vat vrchnosti – a tím riskoval. Podobnou zkušenost popsal ve svých memoárech *Adie Jolie* i Josef Liesler: „První známku mi zadal pan Zavřel, tehdejší vedoucí úředník známkové tvorby na ministerstvu pošt. Milej, ale vyplašený úředník, který chodil pilně na vernisáže a výstavy vůbec. Svědomitě sbíral vědomosti o malířích, potřeboval to ke své funkci... A protože

někteří ti štouralové hned píšou stížnosti poště, že se jim nová známka nelíbí – Liesler se jim prý zdá moc moderní – pan Zavřel se bál, aby nebyl peskován od poštovní vrchnosti. Dlouho to trvalo, než mi zadal další známku... Ale pozor, veřejnost, kterou neznáš tě hlídá – dával jsem si na každé známečce záležet, aby dopadla dobře a po lieslerovsku. Začalo se to líbit hlavně inteligentnějším filatelistům a i mně se v téhle práci zalíbilo.“ Je divné, že Pepí Liesler pro tak snaživého a kultivovaného Jarku Zavřela, který mu zadával emise, jimiž se proslavil, nenašel příznivější slova.

No, ale nevím proč Zavřel, naopak, zanevřel právě na Otě Janečkovi. Nespravedlivě. Janeček odmítl jeho

kategorický požadavek, který byl v rozporu s autorským právem. A jelikož – na rozdíl od Lieslera, který z počátku bral známkovou tvorbu jako že každá korunka dobrá – Janeček neustoupil. Takže se schylovalo k právní rozeptí, což byla pro zadavatele nevídaná a nepředstavitelná troufalost. A nejhorší přišlo, když se Ota Janeček v situaci, kdy s ním Jaroslav Zavřel počítal, omluvil:

„S politováním Vám musím sdělit, že pro nadměrné zaneprázdnění jinými lhůtovanými úkoly nemohu pro II. Mezinárodní farmakologický kongres vypracovat návrh známky ve stanovené lhůtě. Pro náhlé onemocnění patrně jen s obtížemi budu moci splnit včas své závazky, na které jsem uzavřel smlouvy již dříve. Lituji, že tentokrát Vám nemohu vyhovět, snad při některé

pozdější příležitosti budu moci s Vámi na přípravě známek spolupracovat.“ A návrh smlouvy vrátil. Zavřel na dopis připsal „Vzali jsme na vědomost, založit ke spisům – 16. 2. 1963.“

Vypadalo to, že si již Ota Janeček kolem známek ani necvrkne. Byly to takové průšvihy na etapy. Neskončily ani mým vstupem do útvaru známkové tvorby. S Otou jsme se znali dávno předtím. Byl báječný kamarád s poněkud originální náturou. Odjakživa. Vyrůstal jako bezprizorní dítě. Malý Ota, jehož matka opustila, od dětství kreslil a maloval. Objevil tajemství starých časopisů a začal číst a snít nad obrázky, které se před jeho zraky měnily v nové a nové děje. Tehdy si uvědomil, že „*kamínek ponořený do vody může být tou nejkrásnější věcí obsahující nevidané tvary a barvy*“. Jeho otec – poštovní zřízenec – nechtěl o umělecké dráze svého syna ani slyšet, odmítl ho finančně podporovat; proto milovaný Ota v roce 1938 odešel do Prahy studovat a zápasit o živobytí. Ale nejde tu o životopisnou studii. Poznali jsme se poněkud dříve než se utkával se Zavřelem. Dokonce jsem znal tajný způsob, kterak mohl být kdykoliv vpuštěn do jeho ateliéru na Uhelném trhu. Právě tam mě seznámil s Jiřím Trnkou, který to občas zapomněl. Jednou mi přišla otevřít krásná dáma, s níž je spojen jeden z našich největších průšvihů. Zrodil se při tisku knihy *PANNA*, představující vrchol *Voltaierovy* básnické tvorby z roku 1730, kterou Ota ilustroval. Do makety knihy jsme zařadili jednu ilustraci jako vzor: Otův autotyp

v dobovém rouchu, kterak mu na hřbetě vévodí nahá *Jana z Arku* s mečem. Ve skutečnosti však Ota zobrazil podobu tehdejší známé televizní hlasatelky, s kterou se přátelil. Více méně báječná kresbička na památku; jenže tiskárna ji považovala za platnou, a v knize zůstala reprodukována i s ostatními ilustracemi!

Vraťme se k Janečkovu vztahu k poštovním známkám. Nijak se neměnil, jednak byl nejosobnější sebeobranou autora, když si nabral příliš závazků, ale paradoxně také i jeho skrytou touhou být jejich tvůrcem; ve všech případech stejná příčina: nedostávalo se mu času. Potom místo sebe doporučoval své kamarády, například k *Mistrovství světa v rybolovné technice* Vincence Vinglera, známého kreslíře a sochaře zvířat, který s roz-

koší namaloval šest půvabných návrhů ryb vydaných ofsetem.

A nakonec zveřejním dva osobní dopisy z června 1988. Jakoby slova na rozloučenou se známkami i s tím co jsem zde zavzpomínal. Ota se nezměnil, 14. 6. mi ze svého mlýna napsal: „Milý Rudo, teprve včera mi předal na poštu ve sv. Jáně balíček

od Tebe, obsahující smlouvy a podkladový materiál pro vypracování návrhů na známky. Bohužel musím ti to vrátit. Moc mě to mrzí, protože jsem se na tu práci moc těšil, ale podepsal jsem mezi tím jiné smlouvy, kde bylo naléháno a kde jsem vázán také termíny. Vracím ti to expres, abys to mohl ihned předat jinému autoru. Snad někdy příště, to víš, sedmdesátka na krku, na srdci budik, většina kamarádů pod drnem a legrace moc nepřibýlo. Tak jsem ti nakreslil aspoň „fešandu“ do snů a zdravím Tě – Tvůj Ota.“ Za osm dní: „Ahoj Rudo, děkuji za pozvání na autogramiádu, (Praga 88, pozn. R. F.) ale odpusť, nemyslím, že jsem toho udělal tolik v tomto oboru – abych na ni šel. Dvě série vodních ptáků, portrét Bohuslava Martíňů, jedna série nerealizovaná, která je patrně uložena ve vašem museu, vždyť to snad není ani dvacet známek. Mrzí mě to, že jsem toho nemohl udělat víc. Když ale není zakázka, nemůžu nic vznikat. Doufám, jsi materiály ke kuňkám a mlokům dostal v pořádku. Zavolej mi to na mlýn (030462383). To číslo nikomu neprozradit!!! Tak se měj, Ota.“

15. srpna by se Ota Janeček dožil devadesátilet.

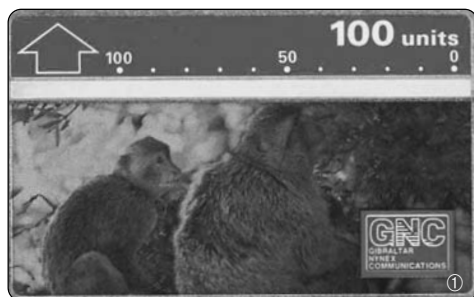
Rudolf Fischer

TK Gibraltár – 2. časť

V predchádzajúcej časti (MOT 130) som začal bližšie opisovať a predstavovať TK Gibraltáru. Dnes pokračujem ďalšími TK.

V poradí ďalšími TK bola krátka dvojséria zástupcov zvieracej ríše žijúcej v Gibraltári. Prvým z nich je pochopiteľne opica makak (lat. *Macaca sylvanus*), ktorú som už spomínal v prvej časti. TK má oficiálny názov *Barbary Apes*, bola vydaná 1. 1. 1992 v náklade 10 000 kusov, s kódom 230A, evidujeme ju pod katalógovým číslom GIB-18 a s počtom 100 jednotiek (obr. 1). K tomu bola

vydaná TK s vyobrazením divokej jarabice a s oficiálnym názvom *Barbary Partridge*, ktorá bola vydaná tiež 1. 1. 1992 v náklade 10 000 kusov, s kódom 230A, katalógové číslo má GIB-19 a 100 jednotiek.

Nasledovala rovnako krátka dvojséria zástupcov rastlinnej ríše žijúcej v Gibraltári. Ide o vyobrazenie nenáročnej rastliny iberky okolíkovej alebo letničky (lat.

Iberis gibraltarica), ktorá má oficiálny názov Gibraltar Candytuft, bola vydaná 1. 1. 1992 v náklade 10 000 kusov, s kódom 230A, evidovaná je pod katalógovým číslom GIB-21 a má 100 jednotiek. Táto TK má aj ďalšie zberateľské vydanie s počtom jednotiek 5 (obr. 2), má dva varianty, a to s kódom 230A (náklad 2 000 ks) a s kódom 302A (náklad 4 000 ks). Aj oba varianty zberateľskej karty boli vydané 1. 1. 1992, evidujeme ich pod spoločným katalógovým číslom GIB-20. Súčasťou tejto série je aj prvá TK s počtom jednotiek 200, s katalógovým číslom GIB-22. Ostatné technické údaje má rovnaké ako TK GIB-21.

Nasledovala skupina štyroch TK z roku 1993 s vyobrazením gibraltárskych známkov v hodnote po 24 p, s námetom vojnových lodí pod oficiálnym názvom v poradí *HMAS Eaterhan* (kat. č. GIB-24), *USS Gleaves* (GIB-25), *HMS Hood* (GIB-26) a *HMS Ark Royal* (GIB-27 - obr. 3). Všetky TK tejto série majú rovnaký náklad

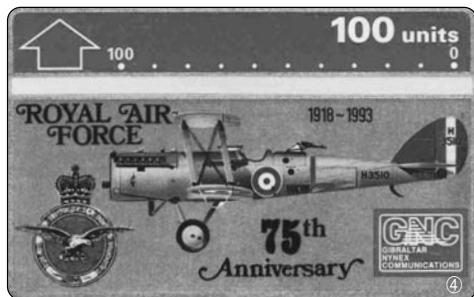

po 20 000 ks, počet jednotiek po 40 a kódy 306A. K tejto sérii zaraďujeme aj zberateľskú kartu s počtom jednotiek 5, na ktorej je vyobrazená známka v hodnote 22 p, ktorou si gibraltárska pošta pripomenula inú vojnovú loď s oficiálnym názvom *H.M.S. Calpe*. TK má náklad 8 000 ks a kód 306A. Katalógové číslo je GIB-23.

Ďalej nasledovalo v roku 1993 vydanie dvoch TK s pripomenutím si, že Gibraltár ako jedno zo zámorských území Spojeného kráľovstva je už 20 rokov rovnako ako Veľká Británia súčasťou v ECC (European Economic Community alebo bývalého Európskeho hospodárskeho spoločenstva-EHS, dnes Európskej únie). Jedna z TK má 40 jednotiek, kat. číslo GIB-32, náklad 20 000 ks a kód 308A. K nej bola vydaná aj zberateľská TK s počtom jednotiek 5 (8 000 ks), kódom 308A a katalógovým číslom GIB-31. Dizajnom však tieto TK neupútajú.

Iné vydanie v roku 1993 bolo už o niečo zaujímavejšie. Vydanie dvoch TK pripomína 75. výročia kráľovského letectva (1918 – 1993) známe tiež pod skratkou RAF (obr. 4). Jedna z TK má 100 jednotiek (kat. č. GIB-29, náklad 20 000 ks, kód 308A), k nej bola vydaná aj zberateľská TK s počtom jednotiek 5 (náklad 8 000 ks, kód 308A, kat. č. GIB-28).

Tak, ako mnoho iných krajín, začal aj Gibraltár na

konci roka 1993 vydávať TK s vianočnými motívmi pod názvom Christmas 93. Celkovo vyšli tri TK s rôznymi motívmi – prvá s počtom jednotiek 40 (GIB-34) a druhá s počtom jednotiek 100 (obr. 5 – GIB 35), pričom obidve mali náklad po 10 000 ks a kódy – 310L. Ako tretia bola vydaná aj zberateľská TK s počtom jednotiek 5 (náklad 8 000 ks, kód 310L, kat. číslo GIB-33).

Rok 1994 sa začal vydaním zberateľskej TK s počtom jednotiek 5 s oficiálnym názvom European Hockey Championships (ME v pozemnom hokeji). Karta má náklad 4 000 ks, kód 403A a katalógové číslo GIB-36.

Nasledovala opäť skupina štyroch TK s vyobrazením ďalších gibraltárskych známkov s námetom vojnových lodí pod oficiálnym názvom v poradí USS McLanahan (kat. číslo GIB-37), vyobrazená známka má hodnotu 44 p a počet jednotiek je 5, ale nejde o zberateľskú kartu – obr. 6), HMS Warspite (kat. číslo GIB-38, vyobrazená známka má hodnotu 25 p a počet jednotiek je 50), HMS Penelope (kat. číslo GIB-39, vyobrazená známka má hodnotu 5 p a počet jednotiek je 50) a Hnmls Isaac Sweers (kat. číslo GIB-40, vyobrazená známka má hodnotu 49 p a počet jednotiek 50).

Na konci roka 1994 vyšla dvojica TK s vianočnými motívmi pod názvom Christmas 94 – prvá s počtom jednotiek 5, pričom nie je deklarované, že ide o zberateľskú TK (GIB-41) a druhá s počtom jednotiek 50 (GIB 42), pričom obidve mali náklad po 3 000 ks a kódy – 411L. Na záver roka 1994 vyšla TK, ktorá predstavuje jachting (preteky okolo sveta). Karta má 5 jednotiek, pričom nie

je deklarované, že ide o zberateľskú TK, náklad 3 000 ks, kód 411L a kat. číslo GIB-43.

Pokračovanie v ďalšej časti MOT.

Nemecké slovacikum

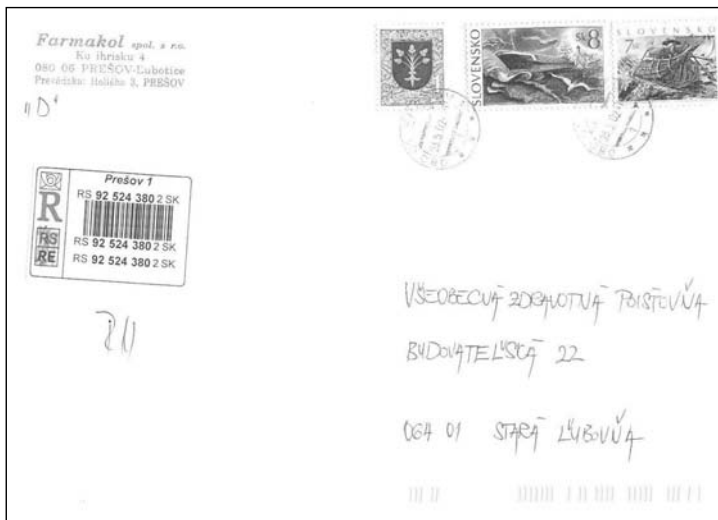
V minulosti, ak bola príležitosť, venoval som sa aj opisom slovacík na TK (naposledy v MOT 121). Nestáva sa často, že môžeme predstaviť dávno vydanú TK, o ktorej som doteraz nemal dostupné informácie. Ide o nemeckú privátnu TK O2123, vydanú ešte v októbri 1994. Náklad TK je 4 600 kusov a nominálna hodnota bola 6 DM (obr. 7 - na obálke). Karta na averznej strane pod názvom Der Deutsche Paket Dienst für Europa predstavuje nemeckú balíkovú službu, ktorú sprostredkúva a zabezpečuje táto firma (ďalej len „DPD“) pre viaceré štáty Európy. Spomedzi 20 krajín, ktorých vlajky sú na averznej strane zobrazené (horný rad zľava doprava) – Belgicko, Holandsko, Luxembursko, Dánsko, Rakúsko (hoci tam chýba čierna orlica), Švajčiarsko, Francúzsko, Švédsko, Fínsko, Nórsko, Taliansko, Nemecko, Írsko, Španielsko, Portugalsko, Grécko, v spodnom rade nasledujú krajiny tzv. Vyšegrádskej štvorky v poradí Poľsko, Maďarsko, Česko a na konci v poradí ako dvadsiata je aj vlajka Slovenska. Firma DPD má svoju pobočku aj na území Slovenskej republiky pod názvom Direct Parcel Distribution SK, s. r. o. Nie je problém stretnúť ich dodávkové vozidlá s výrazným nápisom DPD rozvážajúce balíky. Materská nemecká firma DPD propaguje na reverznej strane TK, že svoje služby vykonáva „schnell, sicher und zuverlässig“ – čiže rýchle, bezpečne a spoľahlivo nielen na území štátov, ktoré majú na averznej strane vyobrazené vlajky, ale aj v ďalších 170 štátoch celého sveta. Zatiaľ som mal možnosť raz využiť služby tejto konkrétnej privátnej spoločnosti. Bol som vtedy spokojný. Na druhej strane táto spoločnosť nie je jediná, ktorá takéto služby poskytuje. Sú viaceré, predovšetkým však v Nemecku, pričom jedna z nich ma priviedla minulý rok obrazne povedané takmer „na okraj infarktu...“. Použitý čip podľa nemeckej systematiky sa označuje ako Modul 32 (katalóg Michel). spracoval **mj**

Použitie podacích nálepiek RS/RE ako RN

Začiatkom roka 2002 Slovenská pošta, a. s., zaviedla novú klasifikáciu služieb. Pri listových zapísaných zásielkach to bola i služba **Doporučené špeciál (RS)**. Túto službu možno použiť iba pri listoch prvej triedy i s doplnkovými službami doručenia, do vlastných rúk, dobierka, opakované doručenie. Podávať sa majú pri poštových priehradkách alebo u cezpoľných doručovateľov. Odošielateľ by mal takúto zásielku označiť v pravom hornom rohu poznámkami RS a 1. trieda. Dodanie môže podávajúci sledovať i cez internet.

Podobne bola pri reklasifikácii poštových služieb zavedená i služba **Doporučené ekonomicky (RE)**. Bolo ju možno použiť k listom 1. a 2. triedy. Podanie sa vykonávalo podobne ako pri zásielkach RS. Doručovanie zásielok sa uskutočňovalo iba do schránok ako pri obyčajných zásielkach. Zásielky adresované Poste Restante a nadrozmerné zásielky bolo potrebné vyzdvihnúť na príslušnej dodacej pošte. Doporučené zásielky RE boli pre malé využívanie zrušené k 1. 8. 2006.

Na označenie oboch týchto druhov zásielok bola vydaná jedna samolepiaca nálepka tlačivo č. 11 – 009. Nálepka v samolepiacej úprave je vytlačená čiernou far-

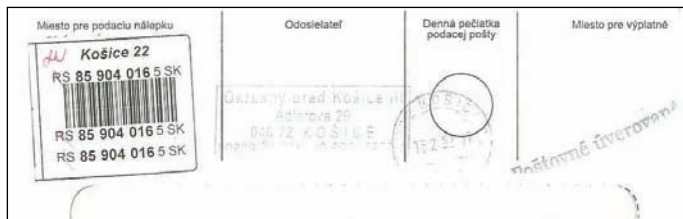

Nálepka RS/RE použitá ako obyčajná (RN) nálepka na doporučenom liste, podanom na pošte Prešov 1 dňa 23. 5. 2002. Zásielka bola určená adresátovi v Staréj Lubovni. Nálepka má ceruzkou začiarané údaje RS/RE.

bou na bielom papieri s veľkým červeným písmenom **R** v ľavej časti, nad ktorým je znak Slovenskej pošty. Pod písmenom **R** je orámovanie v tvare obdĺžnika na výšku rozdelené na dve časti. V hornej časti je červené vytlačené skratka RS

Obyčajný (RN) doporučený list z Prešova do Košíc, podaný na pošte Prešov 1 dňa 20. 5. 2002. Ako podacia nálepka je použitá upravená RS/RN nálepka s prelepenými údajmi RS/RE prúžkom papiera, na ktorom je rukopisne napísané RN.

Výrez z obálky obyčajného doporučeného listu so spätočným listkom podaného na pošte Košice 22 dňa 13. 2. 2002. Ako podacia nálepka je použitá upravená nálepka RS/RE. Úprava sa vykonala odstrihnutím ľavej časti so znakom Slovenskej pošty, červeným písmenom R a údajmi RS/RE v rámečku. Naviac sú ešte prečiarknuté i údaje RS pred podacími údajmi. Vľavo od názvu podacej pošty je rukopisom dopísaná skratka RN v červenej farbe.

a v dolnej čierne vytlačená skratka RE. Pravá väčšia časť obsahuje názov podacej pošty, skratku RS, číselné údaje zakončené písmenami SK a čiarový kód. Po zrušení zásielok RE bol z nálepky vypustený údaj RE.

Napriek určeniu podacích nálepiek na uvedené druhy zásielok možno doložiť i ich použitie na bežné doporučené zásielky (RN). Pri takomto použití došlo k úprave pôvodných nálepiek. Zatiaľ možno doložiť tieto úpravy:

1. Prečiarknutie (začiarienie) obdĺžnika s údajmi RS/RE prepisovačkou alebo čiernou ceruzkou (Prešov 1).

2. Prečiarknutie obdĺžnika RS/RE a pod ním dopísanie RN (Kráľovský Chlmec 1).

3. Prelepenie obdĺžnika s RS/RE prúžkom papiera

s nápisom RN (Prešov 1).

4. Odstrihnutie celej ľavej časti nálepky, prečiarknutie všetkých troch údajov RS v pravej časti a rukopisné dopísanie RN vľavo od názvu podacej pošty (Košice 22).

Je predpoklad, že náhradné použitie nálepiek RS/RE má i ďalšie úpravy, ich výskyt je možný hlavne v roku 2002. Úpravy nálepiek RN/RE umožňujú rozšírenie zbierok R-nálepiek a ich provizórií o ďalšie varianty.

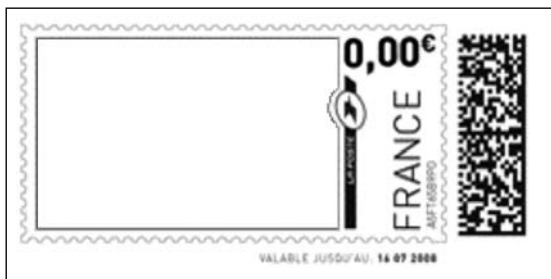
Dušan Evinic

- Pramene:** 1. Poštový vestník Slovenskej pošty č. 20, 26/2001. 2. Poštový vestník Slovenskej pošty č. 29/2006. 3. www.slposta.sk. 4. D. Evinic: Doporučene ekonomicky RE, Zberateľ č. 5/2007. 5. Zbierka autora.

Z krajín eurozóny

So zaujímavou novinkou prišla francúzska pošta. **Poštovú známku si môžete vytlačiť doma na počítačovej tlačiarňi!** Nie je to prvoaprílový žart, ale skutočnosť. Na stránke <https://www.montimbrenligne.laposte.fr/> si pred samotnou objednávkou môžete pozrieť aj celý postup objednávky. Pozostáva zo štyroch etáp.

Záujemca si najprv vyberie z 200 rôznych ponúkaných námetov, ktorý chce mať na známke. Potom si na základe ponuky kam a v akej hmotnosti chce zásielku poslať, stanoví výšku nominálnej hodnoty známky. Následne sa zobrazí požadovaná tlačová úprava, ktorá môže byť 24 známkou rozmerov 63,5 x 33,9 mm na tlačovom liste A 4 v usporiadaní osem známkou v troch stĺpcoch alebo

v kotúči 100 známkou, alebo si ich môže vytlačiť priamo na obálku C5 rozmerov 162 x 229 mm.

Ak si záujemca vyberie spôsob platby a objednané známky uhradí, známky v tlačovej úprave na jednom tlačovom liste A4 (24 kusov) si môže vytlačiť počítačovou tlačiarňou na papier s oddeliteľnými samolepkami (etiketami, ktoré sa bežne používajú na adresy). Potom už len ostáva známku nalepiť na list a poslať. Jediné obmedzenie je platnosť takejto známky, ktorá je 60 dní.

Na obrázku je znázornený „polotovár“, ktorý sa po výbere námetu najprv doplní požadovaným obrázkom a potom nominálnou hodnotou. Vpravo sa vytlačí čiarový kód ako ochranný prvok a zároveň kontrolný údaj času platnosti známky. Celý postup možno vidieť na uvedenej internetovej adrese francúzskej pošty po navolení demoverzie objednávky.

(spracoval -pem-)

Reklamná známka obchodných domov ASO

Staršia generácia si v Bratislave určite pamätá na obchodné domy, ako boli napríklad TETA, BROUK a BABKA (BB – dnešný Dunaj), ASO. Obchodný dom ASO v Bratislave vznikol v 20. rokoch 20. storočia na terajšom námestí Slovenského národného povstania, vedľa kostola Milosrdných bratov. Neskoršie vystupoval pod obchodnou značkou „Kamzík“.

nom šíku, vľavo. Pod nimi značka: S (autora ?). V páskovom kruhu opakujúci sa reklamný slogan: ASO – SNIŽUJE VAŠE VÝDAJE + a oproti opäť ASO – SNIŽUJE VAŠE VÝDAJE +.

Dodnes sú niektoré otázky okolo používania známok zahalené rúskom tajomstva. Nevie sa, či známky mohli mať aj inú funkciu, ako len reklamnú – napríklad či sa nepoužívali aj ako záloha na fľaše.

Mohli známky platiť aj v Obchodných domoch ASO na Slovensku? Možno sa ešte nájdú pamätníci tých čias.

Reklamné známky Obchodných domov ASO sú v súčasnosti veľmi vzácne. Sú nostalgickým dokladom spôsobu predaja s nízkymi cenami, prípadne zľavami, ktoré v rámci konkurencie pokladáme za samozrejmosť.

Anton Fiala

Málokto si však v tej dobe uvedomoval, že filiálny obchodný dom ASO v Bratislave s modernou formou predaja, nízkymi cenami patril do sústavy obchodných domov s týmto názvom na území vtedajšieho Československa. Prvenstvo patrilo mestu Olomouc, kde v 20. rokoch 20. storočia vybuďoval známy podnikateľ a mecenáš miestneho futbalového klubu Josef Ander prvý obchodný dom ASO, a postupne so synmi aj filiálky po celej republike. Prvé písmeno značky ASO nesie počiatkové písmeno jeho zakladateľa (druhý Syn).

K modernému spôsobu predaja patrila aj pôsobivá reklama. V rámci reklamy sa v novinách a časopisoch obchodné domy ASO dostávali do povedomia návštevníkov obchodu aj prostredníctvom reklamných známok z hliníkovej zliatiny. I keď majú jednoduché vyhotovenie, o to účinnejšia je na nich uvedená reklama.

Na lícnej strane v poli sa nachádza značka firmy ASO. Na okraji lemovanom dvoma páskami v kruhu je reklamný nápis OBCHODNÍ DOMY S NÍZKÝMI CENAMI. V dolnej časti medzi štvorcípmi hviezdčkami sú uvedené hodnoty zľavnených cien 2.- 5.- 10.- Na rubovej strane v poli sú znázornené kráčajúce figúrky so zľavnenými cenami (2.- 5.- 10.-), ktoré sa držia v jed-

Literatúra:

Faltanová, L.: Reklama ako zdroj poznatkov o obchode v Bratislave (20. a 30. roky 20. stor. IN: Slovenský národopis 45, č. 3. Bratislava 1997, s. 269-286.
Szczyrba, Z.: Olomoucké obchodní domy (komentář k otázkám geneze a současnému vývoji městské maloobchodní sítě. IN: Urbanizmus a územní rozvoj X, č. 1. Olomouc 2007, s. 53-56.

25. 4. 2009 BRATISLAVA

35. medzinárodné stretnutie zberateľov pivných suvenírov, Reštaurácia ROUT 69, Rožňavská 1 (trolejbusová zástavka Slovinská), 8.00 –12.00 hod. Objednávka stolov a informácie www.sqs.sk/dcb

Vážení priatelia veľtrhu Sběratel,

dovoľte, aby sme vás informovali, že 12. ročník medzinárodného veľtrhu **Sběratel** sa uskutoční na novom výstavisku PVA Letňany v Prahe 9 od štvrtka 3. do soboty 5. septembra 2009. Viac informácií na http://www.ppa.cz/?page=sberatel_cz

(-j-)

Operence – spoločníci človeka

ŠKOREC OBYČAJNÝ

Škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris* L. čelad' *Sturnidae*) je menší ako drozd čierny (má asi 22 cm). Obe pohľavia majú čierne zafarbenie, na hrudi s fialovým a na hlave a hrdle so zelenkastým silným leskom. Na celom tele majú tiež malé žltobiele škvrny, ktoré sú výraznejšie v zimnom operení. Chvostové perie je tmavopopulavé so svetlohnedými pásmi. Zobák je na jar a v lete žltý, na jeseň a v zime tmavohnedý. Samce majú oči tmavohnedé, samice sivé. Nohy sú svetlohnedé.

Škorce obyčajné žijú v Európe, v miernom pásme Ázie a v severnej Afrike. Zásluhou človeka boli dovezené aj do Severnej Ameriky, kde sa celkom dobre adaptovali a rozšírili po celom severoamerickom kontinente. Škorec je rozšírený v lesoch, obýva najčastejšie ich okraje, menšie hôrky v nížinách, v predhoriach, parkoch, kde sú dutiny starých stromov; nájdeme ich ale aj okolo riek, v starých jelšiaci, osikách a topoloch. Veľmi je rozšírený v parkoch a záhradách. Rád vyhľadáva búdky. Je sťahovavý, u nás sa na jar zjavuje medzi prvými vtákmi.

Často lieta vo veľkých krdloch a na jeseň ho možno vidieť na poliach spolu s ostatnými havranovitými vtákmi. Menej častý je v hornatých a suchých krajinách.

Škorec obyčajný sa živí živočíšnou aj rastlinnou potravou. Na poliach, lúkach a v záhradách zbiera hmyz, napríklad pandravy chrústov, larvy kováčikov, koníky, kobylky, nosatce a húsenice.

V lesoch zbiera mnišky, larvy obalovačov piadivky a iné. Živočíšnou potravou sa živí na jar a v lete. Neskôr na jeseň sa živí rastlinnou potravou, ovocím, rozličnými bobulami a zrnom. Známe sú jeho nálety do vinohradov v krdloch, kde môžu spôsobiť značné škody.

Už v marci sa objavujú škorce a pekným spevom obhajujú svoje hniezdne teritóriá, a to vo väčších alebo

menších skupinách. Hniezdia všade, kde sú blízko polia, lúky a záhrady. Hniezda si robia v dutinách stromov a v búdkach. Vysťielajú ho trávou, slamou, perím a podobným materiálom. Hniezdia dvakrát do roka. Samica znáša päť až šesť svetlomodrých alebo svetlozelených vajíčok. Na vajíčkach rodičia sedia 13 – 14 dní. Cez deň sa obaja rodičia na sede-

ni striedajú, v noci sedí len samička. Škorce sa na hniezdo po niekoľko rokov vracajú a žijú na narastajúcej vrstve odpadkov. Keď tento stav prekročí určitú hranicu, škorce hniezdo opustia.

Rozhovory škorcov za súmraku a počas jesenných večerov, keď sa na noc združujú až do niekoľkotisícových krdlov, aj vo vzdialenosti päťdesiat kilometrov vytvárajú ohromný nenapodobiteľný hluk. Večer a skoro ráno každý vták švitori pomocou jemného trepotania krídel, až hladina zvuku dosiahne prenikavo

hlasný vrchol. Keď sa krdeľ usadí, ich hluk pomaly utícha, i keď jemné drnčanie doznieva počas celej noci. Nie je známe, prečo tak škorce robia, ale možno tak vzájomne koordinujú svoje bytie. Za svítania hluk znovu zosilnie a zrazu stíchnie; o niekoľko sekúnd neskôr celý krdeľ vzlietne a rozptýli sa hľadať potravu. Pokiaľ však krdeľ škorcov zbadá dravca, vtedy sa tesne zomkne, pretože dravý vták obyčajne útočí na osamelého oneskorenca.

Jozef Solava

Spoločné vydania (10)

Desať rokov Daytonskej dohody

Je zvláštne, keď jedna krajina vydá sama so sebou spoločné vydanie. Napríklad pri spoločnom vydaní EUROPA sa to stáva v Andorre (francúzska a španielska poštová správa), Veľkej Británii (britská poštová správa a poštové správy ostrovov Man, Guernsey, Alderney a Jersey, ktoré majú autonómie), či Cypre (cyperská a severocyperská poštová správa, ale v podstate na tomto ostrove sú dva samostatné štáty, aj keď jeden je medzinárodne neuznaný).

Možné je to aj neďaleko od nás v Bosne a Hercegovine, ktorá má až tri poštové správy a všetky tri vydali 21. 11. 2005 po jednej známke k 10. výročiu Daytonskej dohody. Aj keď táto krajina má dvojslovný názov, nedelí sa na Bosnu a na Hercegovinu, akoby sa na prvý pohľad zdalo. Samostatnosť Bosny nebola dlhá, trvala od roku 1377 len niekoľko rokov a postupne si ju rozoberali okolité krajiny, ako Osmanská ríša, Srbsko, Uhorsko a ďalšie krajiny. Navyše jedno vojvodstvo na juhu sa na niekoľko desaťročí odtrhlo od Bosny. Volalo sa Hercegovina. Po čase sa opäť pripojilo, keď sa územie dostalo pod nadvládu Osmanov, ale názov tejto krajiny sa zmenil tak, ako ho poznáme dnes.

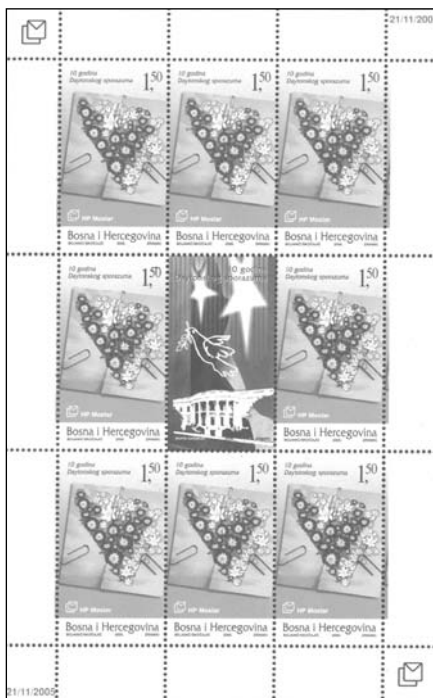
Vďaka tomu, že sa na tomto území asi vo veľkosti Slovenska v priebehu posledných storočí premlelo množstvo národov a náboženstiev, situácia tam bola vždy nepokojná, až vyhrotená. Veď práve udalosť v tejto krajine sa stala zámienkou pre začiatok 1. svetovej vojny a obrovské boje sa tam odohrali aj koncom 20. storočia v deväťdesiatych rokoch, keď počas zániku

Socialistickej federatívnej republiky Juhoslávie a osamostatňovania sa jej zväzových republík po slobodných voľbách vypukli občianske vojny. Kým v Macedónsku vojna nebola, v Slovinsku trvala len niekoľko dní a v Chorvátsku zopár mesiacov, Bosna a Hercegovina si jej „užila“ podstatne dlhšie. To preto, že obyvateľstvo Bosny a Hercegoviny sa hlási k trom národnostiam – srbskej, chorvátskej a moslimskej, čo pôvodne národnosť nebola, pretože vychádzala z náboženstva, ktoré k typickým znakom národností nepatrí.

V polovici roka 1990 Bosna a Hercegovina vyhlásila zvrchovanosť v rámci Juhoslávie a o dva roky neskôr zástupcovia troch národností podpísali zmluvu o vzniku troch autonómií pod vedením centrálnej vlády.

Srbi však zabrali väčšinu územia Bosny, Chorváti asi štvrtinu a moslimom ostalo asi 10 % v okolí hlavného mesta Sarajeva. Práve vtedy z územných dôvodov vypukla občianska vojna, počas ktorej vznikali a zanikali etnické štáty, ako napríklad Herceg – Bosna a iné.

Najhorší bol rok 1994, keď len desať rokov po olympiáde v Sarajeve sa tam odohrávali krvavé boje, ktoré nezničili len hlavné mesto, ale zruinovali celý štát. Bojovali medzi sebou bosnianski Chorváti, ktorých podporovalo Chorvátsko a boli za samostatnosť Bosny a Hercegoviny. Oproti nim stáli bosnianski Srbi, podporovaní Juhosláviou, ktorí sa chceli vrátiť naspäť do Juhoslávie. Práve Sarajevo (hlavné mesto) sa ocitlo v najväčšej palbe, lebo štát ide tam, kam ide hlavné mesto. Navyše na západ od Sarajeva žili Chorváti a na východ Srbi, teda

Išlo len o akúsi všeobecnú dohodu, ktorá sa následne upravila a opäť podpísala v Paríži 14. 12. 1995. Podľa dohody sa vojna v krajine mala skončiť a určila sa aj blízka budúcnosť krajiny. Dnes sa dohode vyčíta, že chceta udržať krajinu pokope sa každú cenu. Preto dnes krajina navonok vystupuje ako jeden štát, ale v skutočnosti ním nie je. Aj keď sa to v dohode nepíše, rátało sa s rýchlym usporiadaním pomerov v štýle jeden štát, jeden celok. No nepodarilo sa to. Situácii nahrávalo aj to, že vojna sa skončila uprostred, teda nikto nevyhral, ani neprehral a navyše dohodu podpísali, tí, ktorí tu vojnu spôsobili.

Ešte koncom roka 1995 do Bosny prišlo 55 000 vojakov medzinárodných jednotiek v operácii IFOR, vďaka ktorým sa v krajine prestali angažovať rôzne vojenské aj polovojenské skupiny. IFOR vytvorila štvorkilometrovú demilitarizovanú zónu v dĺžke 1 080 km (dĺžka a šírka zóny sa mierne rôznia), čím v podstate vznikli dve republiky: Federácia Bosny a Hercegoviny s hlavným mestom Sarajevom (krajina má územnú prevahu aj prevahu obyvateľstva, keďže ju tvoria Moslimovia a Chorváti) a Republika Srbská s hlavným mestom Banja Luka (na severe a východe Bosny a Hercegoviny obývaná Srbmi). Aby toho nebolo málo, obe republiky si nárokovali na národnosť zmiešané územie v okolí mesta Brčko na severovýchode Bosny a Hercegoviny. Aj tam sa dohodli na tom, že oblasť sa stane samostatnou tretou časťou Bosny a Hercegoviny, pričom spravovať ju budú obe zvyšné časti.

Postupne sa krajina snaží štandardizovať, ale pre dvoch prezidentov, zdvojené až ztrojené úrady, ministerstvá, armády a jednoducho všetko, to ide veľmi ťažko. Napríklad kým ostatné krajiny majú 20 – 30 ministerstiev v Bosne a Hercegovine ich je takmer 200. Navyše krajina je z veľkej časti zaminovaná, a preto ani neláka turistov, okrem pútnického miesta Medžugorje a známeho mosta v Mostare. Ako som už vyššie spomínal,

Bosna a Hercegovina má až tri poštové správy v Sarajeve a Mostare (hlavné mesto Hercegoviny), ktoré na známkach používajú názov Bosna i Hercegovina a v meste Banja Luka, ktorá na známkach používa názov Republika Srpska niekedy doplnený ešte o Bosna i Hercegovina väčšinou v cyrilike.

Známku navrhol R Bojanic a N. Skočajicová a bola vytlačena ofsetom pre všetky tri poštové správy. Na známke je zelený podklad, na ktorom je zložený modrý papier zopnutý tromi kovovými sponkami z troch strán (chorvátskej, srbskej a zmiešanej) s mapou Bosny a Hercegoviny, ktorá je zobrazená ako lúka plná kvetín, pričom modré kvety pupenca tvoria oblasť Federácie Bosny a Hercegoviny a biele kvety veternice tvoria oblasť Republiky Srbskej. Nezabudlo sa ani na sporné Brčko, kde sú kvety oboch farieb. Motív symbolicky zobrazuje Daytonskú dohodu, teda, že na zemi zničenej vojnu zakvitli kvety, čo symbolizuje pokoj a mier, a mapu pokope držia kovové sponky, aby sa nerozpadla, navyše ani kvety nie sú vybrané len tak.

Pupenec je mimoriadne vytrvalá kvetina s hlbokými koreňmi, ktorá ako jedna z prvých rastlín obsadzuje holú pôdu pri rozpadajúcich sa stavbách, či zanikajú-

cih poliach. Veternica zase patrí k prvým kvetom jari, čiže po dlhej zime, ako aj po dlhej vojne predsa svitne nádej na teplejšie a krajšie dni a ľahší život. Všetky tri známky majú nominálnu hodnotu 1,50 KM (vpravo hore), vľavo hore je nadpis 10 rokov Daytonskej dohody a dole je názov krajiny. Taktiež všetky tri známky boli vydané na tlačových listoch s ôsmimi známkami a jedným kupónom uprostred, ktorý navrhol M. Garibija a zobrazuje Biely dom s letiacou holubicou s ratolesťou na modrom pozadí. Vytlačené boli ofsetom.

Žiaľ, ostatné fakty o známkach mám neúplne a nedokázal mi pomôcť ani filatelista z Bosny a Hercegoviny, pretože každá poštová správa je úplne samostatná, čiže je to niečo podobné, akoby sme my niečo zisťovali o známkach Ukrajiny. Znáмка Republiky Srbskej vyšla v náklade 30 000 kusov, má rozmery 35 x 42 mm, vytlačila ich srbská tlačiareň FORUM v Novom Sade. Zúbkovanie je 13 3/4. Mostarská známka má rozmery známky 28 x 48 mm a vytlačila ju tlačiareň Zrinski v chorvátskom Čakovci. Sarajevská známka má rozmery 25 x 35 mm.

Písmo - kultúrotvorný element

Spolu s kolekciou 12 eurových výplatných a príležitostných známok, vydaných 2. januára 2009, sa v slovenskej známkovej tvorbe medzi autormi – výtvarníkmi vyskytlo meno Peter Biľak.

Filatelistickej verejnosti by nemal byť grafický dizajnér Peter Biľak neznámy, dokonca v súvislosti s dvoma poštovými známkami, ktoré vytvoril a ktoré vyšli v Holandsku, sa o ňom písalo i v našom časopise. Tie známky sú charakteristické prísou geometrickou štruktúrou – pravouhlým rastrom v zelenej a oranžovej farbe, teda vo farebnosti i štruktúre viac ako symbolických pre Holandsko. Biľakove známky, napriek tomu, že ide o prvotiny v jeho známkovej grafike, predstavujú jeden z vrcholov postmoderne ponímanej známkovej tvorby a i v svetových súvislostiach sú neprehliadnuteľné.

Vlastne celá tvorba a pôsobenie tohto mladého slovenského výtvarníka (1973 Košice) nesie pečať autorovho vykryštalizovaného výtvarného názoru zdôrazňujúceho písmo ako dominantu vizuálnej identity. Biľak študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave grafický dizajn u prof. Lubomíra Longauera. Po študijných pobytoch na Nottingham Trent University (Anglicko), Slipery Rock v Pitsbourghu (USA) a ANCT v Paríži začal v zahraničí pôsobiť ako grafik v oblasti kultúrnych a komerčných projektov. Popri dennej dizajnerskej praxi pôsobí i ako vysokoškolský pedagóg na Royal Academy v Haagu, Umeleckej Akadémii v Arnheme, ale i ako publicista a editor venujúci sa grafickému dizajnu a vizuálnej kultúre. V jeho tvorbe dominantné miesto zaujíma písmo. Tvorbe písma sa venuje už od čias štúdií.

Podľa prof. Longauera „je Biľak najdôležitejším slovenským tvorcom písma v súčasnosti a kľúčová postava slovenskej typografie dväťdesiatych rokov. A to napriek jeho mladému veku.“ (Grif graf, 1 –

2, 2001 – 2002, s. 87; poznamenávam, že v čase tohto hodnotenia nemal ešte ani 30 rokov). Je prvým slovenským tvorcom písma, ktorý dizajnoval a digitalizoval viacero fontov pre Font Shop International ako i zákazkových druhov písma pre vizuálnu identitu. Medziinými vytvoril font Fedra, ktorého bezpätková verzia, písmo Fedra Sans, bola použitá na slovenských eurových výplatných a príležitostných poštových známkach.

Sám autor sa o tvorbe tohto písma vyjadril: „Fedra Sans bola pôvodne zadaná parížskou firmou Ruedi Baur Integral Design a vyvinutá ako firemný font pre Bayerische Ruck, nemeckú poisťovnicu spoločnosť, ako súčasť ich novej vizuálnej identity. Podľa zadávateľa bolo cieľom „odprotestantizovať Universe“, písmo ktoré Bayerische Ruck používalo odvtedy, ako Otl Aicher vytvorilo svoju prvú vizuálnu identitu v sedemdesiatych rokoch.

Písmo odráža pôvodné inštrukcie – humanizuje komunikovanú správu a pridáva jednoduchú, neformálnu eleganciu. Najdôležitejším kritériom bolo vytvoriť písmo, ktoré je rovnako vhodné na papier, ako aj na obrazovku počítača a je konzistentné na všetkých počítačových platformách. Po dokončení a zdigitalizovaní prvých návrhov bol projekt zrušený, pretože Bayerische Ruck získala ešte väčšia multinárodná korporácia. Takto sa predčasne skončil príbeh

zákazníckeho fonu. Keďže som už vykonal mnoho práce, rozhodol som sa písmo dokončiť, čo zvýšilo náklady na odborné fonty. Krátko pred plánovaným dátumom uvedenia písma sa mi vlámali do môjho ateliéru. Moje počítače a zálohovací systém obsahujú všetky údaje o fonte mi ukradli. To, čo na začiatku vyzeralo ako definitívna katastrofa dizajnéra, bolo v podstate pre Fedru prínosom. Nehoda oneskorila uvedenie písma, čím mi umožnila prehodnotiť počiatočné dizajnerske rozhodnutia, ktoré som urobil za predpokladu, že font bude výhradne pre firmu a nebude verejne prístupný. Nová verzia je

univerzálnejšia, poskytuje širšie spektrum fontov a mnoho špeciálnych typografických vlastností.“

Písmo Fedra Sans sa spolu s celkovou Bilakovo-Augustovičovou dizajnerskou koncepciou novej emisie výplatných a príležitostných známok vyníma ako prvok jednotiaci celý emisný rad a v jednotlivých realizáciách pôsobiaci popri obrazovej informácii rovnocennou hodnotou utilitárnych i estetických kvalít. Najmä písmo vnímate štýlotvorne, Bilakovo písmo Fedra Sans zvýraz-

ňuje vizuálnu identitu slovenskej známkovej produkcie.

Pritom sa nesmie prehliadnuť ani skutočnosť, že slovenská známka sa prvýkrát predstavila kompletne stvárnená slovenskými výtvarníkmi, a to tak v obrazovej, ako aj v písmovej zložke na vysokej výtvarnej úrovni. Potešujúci je aj fakt, že písmo ako kultúrotvorný element sa uplatňuje bez hraníc.

Antónia Paulinyová

Euro na Slovensku, euro na zberateľských dňoch v Bratislave.

Toto motto zberateľského veľtrhu bude dominovať počas dvoch dní 5. - 6. 6. 2009 už na 6. medzinárodnom zberateľskom veľtrhu **Bratislavské Zberateľské Dni 2009**.

Na podporu zvýšenia záujmu o účasť na veľtrhu organizátor stanovil **nové podmienky** účasti v troch cenových úrovniach prezentácie

- stôl 80 x 80 cm (od 20 eur)
- ostrovny pult – skladačkový systém Octanorm – 1 x 1 m (60 eur bez DPH)
- stánky (od 557 eur bez DPH)

Organizátor ďalej zabezpečí:

- výraznú podporu zahraničnej propagácie veľtrhu (pozvania na prezentáciu zahraničným poštovým správam a mincovniam),
- posilnenie odborného programu (emisia mincí a známok, numizmatická aukcia),
- zlepšenie propagácie pred konaním veľtrhu a jeho prezentácia (časopis Meteor, časopis Zberateľ),
- uverejnenie informácií o konaní veľtrhu na najväčšom internetovom aukčnom portáli www.delcampe.net, kde je registrovaných viac ako 350 tisíc užívateľov z celého sveta.

Zberatelia prihlásení do **31. 3. 2009** a so zaplatenou faktúrou do tohto dátumu majú cenu za stôl za 20 eur (1 deň) alebo 35 eur (2 dni).

Zberatelia prihlásení od **1. 4. 2009** alebo zberatelia, ktorí neuhradili faktúru do **31. 3. 2009** majú cenu 30 eur (1 deň) alebo 45 eur (2 dni).

Odporúčame všetkým vystavovateľom, aby sa vo vlastnom záujme prihlásili čím skôr z dôvodu včasného garantovania ich umiestnenia v hale a zapísanie do katalógu vystavovateľov.

Zároveň dávame do pozornosti, že **možnosť ubytovania** je v hoteli Incheba, ktorý sa nachádza v areáli výstavniska a zároveň poskytuje **možnosť stravovania** a občerstvenia v hoteli aj v reštaurácii umiestnenej pri vstupe do hál, predaj piróžkov a iných chutoviek priamo v hale z mobilného predajného pultu.

Odborní partneri

Slovenská pošta, a. s. – POFIS

Mincovňa Kremnica, š. p.

Zväz slovenských filatelistov

Slovenská numizmatická spoločnosť

Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelie pri Slovenskom olympijskom výbore

Mediálni partneri

Zberateľ, mesačník pre zberateľov

Zoznam.sk najnavštevovanejší internetový portál na Slovensku

Profil vystavovateľov

Filatelia – známky, celiny a celistvosti

Filokartia – staré pohľadnice (topografické/ miestopisné, tematické)

Numizmatika – mince, medaily, papierové platidlá

Minerály – drahé kamene, šperky z prírodných materiálov, fosílie

Telefónne karty – GSM karty, SIM karty, kupóny

Drobné starožitnosti – keramika a porcelán, militárie, obrazy

Ostatné zberateľské odbory – odznaky a vyznamenania, autogramy, železničné, automobilové a letecké modely, obaly a etikety a iné **(MK)**

Euro na Slovensku

Kolkové známky

Vstupom do eurozóny, a teda prechodom na novú menu euro sa v rámci fiškálnej politiky museli zmeniť aj kolkové známky, ktorými sa uhrádzajú poplatky za úkony vykonávané orgánmi verejnej moci (správnymi orgánmi, súdmi a prokuratúrou).

V nadväznosti na zavedenie meny euro v Slovenskej republike sa platnosť kolkových známok v korunovej mene skončila 16. januára 2009. Kolkovými známkami v hodnotách vyjadrených v euro sa platí už od 1. januára 2009.

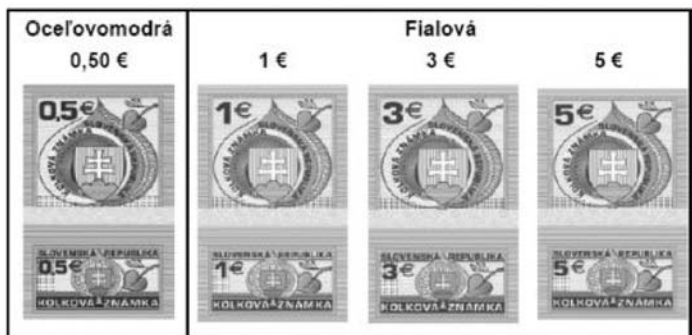
Kolkové známky, podobne ako poštové známky nepodliehajú režimu duálneho zobrazovania.

Vydávanie, tlač, distribúciu, predaj, odber, výmenu, odkupovanie, vládny audit výroby, distribúcie a predaja kolkových známok, správne delikty, nakladanie s falšova-

uhradiť aj v hotovosti do pokladnice správneho orgánu, poštovým poukazom na účet príslušného správneho orgánu alebo prevodom z účtu v banke. Kolkovými známkami a v hotovosti do pokladnice správneho orgánu sa môžu platiť poplatky, len ak v jednotlivom prípade neprevyšujú sumu 300 eur.

Od 17. 1. 2009 sa teda používajú len eurové kolkové známky. Kolkové známky sú v súčasnosti potrebné napríklad pri výpise z registra trestov, za úkony spojené s prepisom majetku v katastri nehnuteľností, pri overovaní podpisov či vybavovaní dokladov ako sú občiansky preukaz, cestovné doklady a pod.

Eurové kolkové známky sú podľa zákona vydané v piatich farbách vrchnej tlače, predáva sa osem druhov s označím nominálnej hodnoty od 50 centov do 100

eur. Ocelovomodré kolkky majú hodnotu 0,50 eura, fialové 1euro, 3 eurá a 5 eur, 10 a 20-eurové kolkky majú trávovozelenú farbu, 50-eurové oranžovú a 100-eurové kolkky čiernohnedú farbu. Vydávanie kolkových známok je v kompetencii ministerstva financií.

Po zmene meny od 1. januára 2009 sa konverzným kurzom prepočítali na euro aj všetky správne poplatky, súdne poplatky a poplatok za

výpis z registra trestov. Ich výška sa nezmenila, ale pôvodná hodnota v korunách sa prepočítala na platnú menu tak, že hodnota v eurách sa zaokrúhlila na 50 centov smerom nadol (najnižšia hodnota kolkovej známky v eurách).

Táto zmena sa dotkla aj platenia za vystavenie dokladov ako je občiansky preukaz, cestovný pas alebo vodičský preukaz. Rovnako budeme platiť aj súdne či iné správne poplatky.

Od nového roka sa za vybavenie občianskeho preukazu platí správny poplatok vo výške 4,50 eura. Predtým sme za rovnaký úkon zaplatili 150 slovenských korún. Za vydanie cestovného pasu osobe staršej ako 13 rokov sa platí správny poplatok vo výške 33 eur, čo bolo doteraz 1 000 korún. Vybavenie cestovného pasu pre dieťa do 13 rokov stojí namiesto doterajších 400 korún 13 eur. Za vybavenie vodičského preukazu sme platili

výpis z registra trestov. Ich výška sa nezmenila, ale pôvodná hodnota v korunách sa prepočítala na platnú menu tak, že hodnota v eurách sa zaokrúhlila na 50 centov smerom nadol (najnižšia hodnota kolkovej známky v eurách).

Táto zmena sa dotkla aj platenia za vystavenie dokladov ako je občiansky preukaz, cestovný pas alebo vodičský preukaz. Rovnako budeme platiť aj súdne či iné správne poplatky.

Od nového roka sa za vybavenie občianskeho preukazu platí správny poplatok vo výške 4,50 eura. Predtým sme za rovnaký úkon zaplatili 150 slovenských korún. Za vydanie cestovného pasu osobe staršej ako 13 rokov sa platí správny poplatok vo výške 33 eur, čo bolo doteraz 1 000 korún. Vybavenie cestovného pasu pre dieťa do 13 rokov stojí namiesto doterajších 400 korún 13 eur. Za vybavenie vodičského preukazu sme platili

do konca roka 200 korún, po prvom januári je to 6,50 eura.

Distribútorom nových kolkových známok je od januára výlučne Slovenská pošta. Teda predaj napr. v novinových stánkoch už nie je možný. Kolkové známky v mene euro môžu predávať aj orgány, ktoré vyberajú správne poplatky a súdne poplatky vo forme kolkovej známky, ale len za predpokladu, že sa tak rozhodnú a uzatvoria so Slovenskou poštou zmluvu o odbere kolkových známok.

Kolkové známky sa tlačia na ceninovom papieri minimálne s dvoma druhmi ochranných vlákien, z ktorých jeden druh je kontrolovateľný vo viditeľnej oblasti

známky je vyobrazený štátny znak Slovenskej republiky, symbol eura, číslo označujúce hodnotu kolkovej známky, gilošová podtlač a nápis Slovenská republika.

Na dolnom dieli kolkovej známky je vyobrazený symbol eura, číslo označujúce hodnotu kolkovej známky a nápis Kolková známka.

Na oboch dieloch kolkovej známky sú aplikované ďalšie ochranné prvky. Na vyhotovenie kolkovej známky sa používajú ceninové farby, z ktorých najmenej jedna farba je kontrolovateľná v ultrafialovej oblasti spektra a najmenej jedna farba je kontrolovateľná v infračervenej oblasti spektra.

R. Klíma

www.i-sk

Spoločnosť I&I PR, s. r. o.

- grafické návrhy a výroba pamätných medailí a plakiet z ušľachtilých kovov,
- výroba trojrozmerných známok z cenných kovov,
- návrhy a výroba umeleckých tlačovín na reprezentačné a propagačné účely v spolupráci so slovenskými výtvarníkmi,
- firemné tlačoviny, grafické a pamätné listy s originálnymi motívmi slovenských umelcov.

Spoločnosť I&I PR, s. r. o., (konateľmi sú Igor Chyla a Irena Kyrinovičová) v roku 2008 vydala 10 medailí Svätci na Slovensku, na ktorých sú zobrazení solúnski bratia, sv. Gorazd, sv. Svorad-Andrej, sv. Maurus, sv. Štefan, sv. Ladislav, sv. Bystrík, sv. Beňadik, sv. Alžbeta a košičkí svätci. Medaily boli vyrazené v limitovanej sérii 30 zlatých a 50 strieborných sád. Autorom medailí je akad. sochár prof. Ján Kulich. Sprievodné texty v publikácii napísal historik prof. Matúš Kučera.

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

prvé kolo nového ročníka našej súťaže prinieslo potešujúci počet súťažiacich a zároveň vzácnu vyrovnanosť na prvých piatich miestach aj ďalších miestach, keď o poradí rozhodovali len jediné body. Nakoniec si víťazstvo odniesla Malá škola filokartie, o bod pred operencami a o dva body pred spomienkou na vznik čs. federácie. O ďalší bod zaostala Mierová medaila Bratislavy, o bod pred euroznámkami z prílohy.

Otázky na prepočty zo symbolov nominálnej hodnoty na eurá sú stále aktuálne, pretože niektorým súťažiacim stále robia problémy; ale na druhej strane, súťažou chceme pomôcť skôr si zvyknúť na tieto nové skutočnosti. V každej krajine eurozóny bol potrebný istý čas na nové chápanie hodnôt – aj naše myslenie je ešte stále v korunách...

V 1. kole bodovalo 15 príspevkov (v predchádzajúcom kole 13) a počet vašich odpovedí prekročil magickú päťdesiatku a dosiahol číslo 53. Za všetky hlasy ďakujeme.

Hlasy vo vyhodnocovanom kole boli rozdelené tak, že príspevky na prvých šiestich miestach získali 69 % všetkých vašich hlasov.

■ Vyhodnotenie 1. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovali okrem jedného všetci súťažiaci – vyrobený bol detail známky T2 100 g (č. 431), z emisie Ochrana prírody – Črievičnik papučkový, vydanéj 23. 10. 2008.

2. otázka – Na otázku „Akú výplatnú hodnotu má známka v Sk a akú bude mať v eurách?“ mala byť správna odpoveď 14 Sk a 0,46 eura. Správne neodpovedalo deväť súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v januárovom čísle Zberateľa najviac páčil), vaše hlasy (23) udelili prvé miesto **A. Urminskému** za šiestu časť **Malej školy filokartie**. Na druhej priečke s 22 hlasmi je **J. Solava** za ďalšiu časť seriálu o **Operencoch, spoločníkoch človeka – Krkavec čierny, vrana obyčajná**. **R. Klíma** s 20 hlasmi získal za článok **Pred 40 rokmi vznikla čs. federácia** tretie miesto. **A. Fiala** za **Mierovú medailu Bratislavy** dostal 19 hlasov, za čo mu patrí štvrté miesto. Piate miesto za 18 hlasov získal **R. Klíma** za **Prvé poštové euroznámky** (príloha Zberateľské state). Šiesta priečka patrí dvom autorom: dn za **Spoločné vydania**

(8) **50. výročie prvého výstupu na K2 a -pem-** za **Pieseň Tichá noc, svätá noc** oslávila **190. narodeniny**, keď im prišlo po 12 hlasov. Na siedmej priečke sú až štyri príspevky - **D. Evinic: Označovanie sprievodiek k letecky dopravaným balíkom z cudziny**; **F. Horňiak – M. Vančo: Ako vytvoriť príležitostnú poštovú pečiatku**; **R. Fischer: Návštevu u Jožky Baláže** a **L. Mrňa: Architekt Milan M. Harminc**. Získali po 10 hlasov. Napokon na ôsmej priečke za 9 hlasov je **J. Čtvrtečka** za rozlíšenie **Košického hárdčka (X)**. Rozdiely sú teda minimálne...

Ďalšie hlasy (1 až 3) súťažiaci priznali ešte ďalším trom príspevkom.

Výhercami prvého kola VIII. ročníka súťaže sú **Jaroslav Bakajsa, Palín** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 8,30 eura) a **Ján Baranovič, Piešťany** (poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 5 eur). Srdečne blahoželáme!

■ 3. – marcové KOLO SÚŤAŽE

Do 3. kola 8. ročníka našej súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej slovenskej známky je fragment vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a akú má nominálnu hodnotu?

2. otázka znie: Akú poštovú zásielku možno touto známku vyplatit'?

3. otázka znie: Napište troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v marcovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do 31. marca 2009. Za účasť v súťaži ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede, ohlasy pripomienky a názory.

Redakcia

Oprava

Redakcia sa ospravedlňuje za chybu, ktorá sa dostala v čísle 1/2009 do príspevku o našich novinkách na 3. strane. Nad zobrazenou známku ku Dňu poštovej známky sme uviedli nesprávny symbol nominálnej hodnoty a v opise sme z neho vychádzali.

Správne malo byť T1 50 g (poštovné za list prvej triedy do 50 g v tuzemskom styku), teda 53 centov (16 Sk).

FIRMA ZBERATEL®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 02 44 250 149, 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

**NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE**

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

www.zberatel.com

Návštívte internetové stránky firmy

ZBERATEL®

Kliknutím na titulykú úvodnej stránky sa
dozviete ďalšie informácie z jednotlivých
oblastí zberateľstva a o aktuálnych ponukách
firmy Zberateľ®

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,
CELISTVOSTÍ**

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk; www.filatelia-album.sk

ERVO

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16, 821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518, 0903 256 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch
(prílače, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková
služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poš-
tové materiály na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympij-
ské hry a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál
na tému Olympijské hry a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore
majú **10% zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma Katalóg Filatelia - Numizmatika

Námestie SNP č. 37, 960 01 Zvolen ☎ 045 / 5320 250-51,
0907 818 772, e-mail: caniga.triangel@stonline.sk
Po – Pia: 10.00 – 18.00 hod.

Vykupujeme a predávame

**známky, mince, bankovky,
staré pohľadnice a vyznamenania**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

Bratislavské groše Karola VI. (1711 – 1740)

V bratislavskej mincovni boli počas vlády Karola VI. razené mince v rokoch 1712 až 1722.

Cisár Karol VI. (otec Márie Terézie) sa narodil 1. 10. 1685 vo Viedni. Jeho otcom bol habsburský cisár Leopold I. (1657-1705), jeho matkou Eleonóra Magdaléna Theresia a mal deväť súrodencov.

Karolovi po smrti španielskeho kráľa Karola II. bol podľa rozhodnutia vienského dvora určený španielsky trón, zatiaľ čo jeho starší brat Jozef I. (1705 – 1711) bol určený na vládu v rakúskych krajinách. Na španielskeho kráľa bol Karol VI. korunovaný 12. 9. 1703 za podpory anglického vojska ako Karol III. V roku 1706 prijal dokonca hold v Madride. O španielsky trón však musel neustále bojovať s už predtým korunovaným Filipom z Anjou a jeho spojeneckými francúzskymi vojskami. Vojenská situácia Karola III. bola začiatkom roka 1711 kritická, a preto sa začala evakuácia jeho vojsk zo Španielska.

Po smrti svojho brata Jozefa I. bol 12. 10. 1711 zvolený za rímskeho cisára Karola VI. a 22. 12. 1711 ho vo Frankfurte nad Mohanom aj korunovali. Na uhorského kráľa bol korunovaný v Bratislave 22. 5. 1712. Karol VI. ešte za svojho života tzv. pragmatickou sankciou zabezpečil nástupníctvo na rakúsky trón svojej dcére Márii Terézii (1740 – 1780) aj pred dcérami Jozefa I. Karol VI. zomrel 20. 10. 1740 a je pochovaný v cisárskej hrobke vo Viedni.

V bratislavskej mincovni boli počas vlády Karola VI. razené v rokoch 1712 až 1722 tieto nominálne hodnoty:

10-dukát – 1715 – ako zlatý odrazok toliara – pričom je zaujímavé, že ide o preryté razidlá toliara leto počtu 1712, a týmito upravenými razidlami boli razené aj strieborné toliare s leto počtom 1715, ktorý je vyobrazený napríklad v aukčnom katalógu firmy Pannonia Terra č. 23 pod položkou 391 alebo v aukčnom katalógu firmy H. D. Rauch č.79 pod položkou D 418. Zlaté odrazky v hmotnosti 10-dukátu pozri Hlinka J., Bratislavská mincovňa, 1982, obrazová príloha 28, 29 alebo osobne v expozícii NBS – Múzea mincí a medailí v Kremnici.

Dukát – 1712, 1714, 1716, 1718 – tieto vzácne reprezentatívne razby sa veľmi zriedkavo

vyskytujú u zberateľov (pozri Hlinka, Bratislavská mincovňa, obrazová príloha 31, 32 - dukát s leto počtom 1718 alebo v aukčnom katalógu H.D. Rauch – L. Nudelman č. 4 položka č. 501 dukát z roku 1712.

1/4 dukát – 1712 je vyobrazený v aukčnom katalógu H. D. Rauch – L. Nudelman č. 4 položka č. 502.

1/6 dukát – 1712 je veľmi vzácný.

Toliar – 1712, 1715, 1717 – 1718 – tieto ročníky sa pomerne často vyskytujú v zahraničných aukčných katalógoch.

3-grajciar – 1712 – 1713, 1715 – 1718, 1720 – 1722, tieto groše sa sporadicky vyskytujú v aukčných katalógoch.

Na obrázkoch sú vyobrazené tri groše Karola VI. razené v bratislavskej mincovni v roku 1712, ktoré sa navzájom líšia drobnými odchyškami. Portrét Karola VI. na averze vychádza obsahovo z tej istej predlohy, ale jemné rozdiely v sklone hlavy, plasticosti vavrínového venca, tvare kaderí na parochni a v obrysoch líniách hodnotového štítku jasne dokazujú existenciu minimálne troch párov razidiel. Zatiaľ, čo odlišnosti na averze sa zdajú byť náhodné, na reverze mincí sú zámerné, zrejme aby sa jasne odlišil a mohol evidovať počet a kvalita mincí razených tromi rôznymi razidlami. V nasledujúcom texte uvádzam ich bližšie opisy:

1. variant:

Na averze je profil Karolovej hlavy vo vzpriamenej polohe, veniec pozostáva z veľkých výrazne plastických listov a to isté sa týka aj kaderí parochne. Tvar hodno-

tového štítka znázorňuje v tenkej linke jednoduchý tvar napoly rozvinutého papierového háarka (stočenej listiny), ktorý sa odtáča z pravej strany a nemá znázornený dolný obrys.

Na reverze mince č.1 je pred aj za letopočtom 1712 malý krížik.

2. variant:

Na averze je profil Karolovej hlavy v polohe s mierne zdvihnutou bradou, veniec pozostáva z jemnejšie kreslených a presnejšie usporiadaných vavrínových listov a to isté sa týka aj kaderí parochne. Tvar hodnotového štítka znázorňuje taktiež

isté sa týka aj kaderí parochne. Tvar hodnotového štítka znázorňuje obrys napoly rozvinutého papierového háarku, ktorý sa odtáča z pravej strany a jeho línie sú tiež expresívnejšie navlnené ako u ostatných.

Na averze mince č. 3 je za letopočtom dvojbodka.

Uvedené groše boli razené na valcovacích strojoch, čo znamená, že majú priehyb v dôsledku technológie ich výroby.

Všetky mince majú (tak ako aj iné mince Karola VI.) na averze skratku HISP., ktorá pripomína, že bol korunovaný za španielskeho kráľa.

V bratislavskej mincovni bol v tomto období mincový

v tenkej linke jednoduchý obrys napoly rozvinutého papierového háarku, ktorý sa však odtáča z ľavej strany a má znázornený aj dolný obrys.

Na averze mince č. 2 je pred aj za letopočtom malá bodka.

3. variant:

Na averze je profil Karolovej hlavy v mierne zdvihnutej polohe, veniec pozostáva z veľkých, výrazne plastických a menej rovnomerne usporiadaných listov a to

majster Paul Wödrödy a rytci razidiel v rokoch 1712 – 1715 Johan Georg Seidlitz a v rokoch 1715 – 1718 Philip Becker. Výsledok ich spoločnej práce je, že mince sú veľmi kvalitné po výtvarnej stránke so všetkými znakmi expresívneho barokového výtvarného štýlu, a keďže všetky razby sú vzácné, na numizmatickom trhu sú aj patrične oceňované.

Milan Burian

Foto: Martin Burian

KIS OSLAVANY

poriada 17. až 19. apríla 2009
v priestoroch Dělnického domu

**Medzinárodnú predajnú výstavu
minerálov, drahých kameňov a šperkov**

☎ +420 546 423 283, +420 604 108 641
kis.oslavany@post.cz

SÚŤAŽ

**Ako sa volá spoločnosť, ktorá v roku 2008
vydala medailu Svätci na Slovensku?**

Odpovede prosíme posielať na adresu redakcie. Traja vyžrebovaní výhercovia získajú publikáciu Svätci na Slovensku s fotografiami medailí a sprievodným textom prof. Kučeru, každá v hodnote 35 eur.

(red.)

Polná pošta vojsk Sovietskej armády v Čechách a na Morave v rokoch 1968 – 1991

(pokračovanie zo Zberateľa č. 08/2008)

Prážská jar v roku 1968 uviedla do pohybu zmeny, ktoré vo vedení ZSSR vyvolalo obavy o politicko-spoločenský vývoj v Československu. Riešiť tento problém vojenskou silou predznamenalí vojenské cvičenia vojsk

V ďalších dňoch nasledovali Zvolen-Sliach, Košice, Bechyně, České Budějovice, Pardubice, Přerov-Bochoř, Prostějov, Náměšť nad Oslavou, Brno-Tuřany a Olomouc-Neředín.

List odoslaný 7. 1. 1981 do Leningradu polnou poštou od 375. tankového pluku PP 80515 v Šumperku

Varšavskej zmluvy v roku 1968, medzi ktoré patrili „POCHMŮRNE LETO“, „NEBESKÝ ŠTÍT“, „SEVER“, „NEMEN“, „HORIZONT“ a „ŠUMAVA“. Cvičenia boli previerkou štábov pred vstupom okupačných vojsk do ČSSR. Operáciou „DUNAJ“ bol realizovaný vstup okupačných vojsk štátov Varšavskej zmluvy – Sovietskeho zväzu, Poľska, Maďarska, Bulharska a NDR do Československa s cieľom zvrátiť demokratizačný proces.

Tieto vojska boli na vstup pripravené už 29. 7. 1968. Večer 20. 8. a následne v noci na 21. 8. 1968 boli pre Prahu a ďalšie mestá v Československu tragické. Na letiská Praha-Ruzyň, Mimoň-Hradčany, Čáslav-Chotusice, Hradec Králove, Líné-Dobřany, Milovice-Boží Dar, Mošnov, Žatec a Bratislava-Ivánka pristávali lietadlá s výsadbou vojskom a bojovou technikou.

Súčasne s letectvom sa zo štyroch smerov začal pozemný postup okupačných vojsk s celkovým počtom 28 divízií. Štruktúru okupačných vojsk tvorilo 12 tankových divízií, 13 motostreleckých divízií, dve výsadbkové divízie a jedna letecká armáda.

Celkom to predstavovalo 6 300 tankov, 2 000 delostreleckých kompletov, 550 bojových a 250 dopravných lietadiel.

Zmluva o „dočasnom“ pobyte vojsk na území Československa z 16.10.1968 vytvorila základ vzniku Strednej skupiny Sovietskych vojsk v Československu.

K 4.11.1968 opustilo územie Československa 25 divízií ZSSR, ako aj divízie Poľska, Maďarska, Bulharska a NDR, a medzi nimi aj útvary letectva.

Na teritóriu Čiech a Moravy zostali tieto veliteľstvá a útvary:

List odoslaný 10. 5. 1988 polnou poštou do Tollyatti-Kujbyševska oblast od PP 82912

List odoslaný 8. 12. 1990 z Leningradu poľnou poštou na PP 21446-498. Automobilový opravárenský závod Olomouc. List s cenzúrnou pečatňou s textom „OBREVIZOVAN 12“. Vojskovaja časť, Polevaja počta 14394 - PVOSOSA Olomouc

- Veliteľstvo Strednej skupiny vojsk Milovice, číslo poľnej pošty (č. PP) 04182,
- Veliteľstvo 131. Novgorodskej zmiešanej leteckej divízie Milovice-Boží Dar – č. PP 79510,
- Veliteľstvo 28. armádneho zboru Olomouc, č. PP ?
- 15. gardová Mozyrska tanková divízia Milovice, č. PP 58539,
- 18. gardová Insterburska motostrelecká divízia Mladá Boleslav, č. PP 34901,
- 31. Viselska tanková divízia Bruntál, č. PP 34931,
- 48. Ropšínska motostrelecká divízia Vysoké Mýto, č. PP ?

Na Slovensku zostala 30. gardová Irkutsko-Pinská motostrelecká divízia Zvolen, č. PP 49138.

Vstupom okupačných vojsk bola organizačne zabezpečená činnosť poľnej pošty, a to nielen služobnej pošty, ale aj súkromnej pošty pre všetkých vojakov.

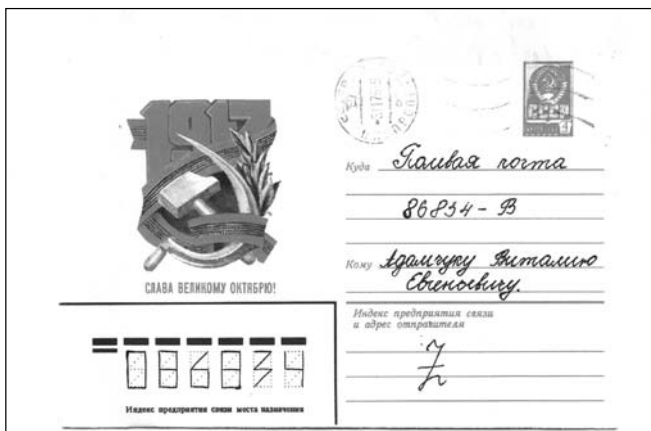
Krycie číslo útvaru bolo zároveň číslom poľnej pošty útvaru, napr.

- 33. stíhací letecký pluk (iap – istrebiteľnyj aviacionnyj polk) Bechyně, č. PP 80605,
- 422. samostatný prapor letištného-technického zabezpečenia (obato) Bechyně, č. PP 81752,
- samostatný prapor spojenia a rádiotechnického zabezpečenia (obs a RTO) Bechyně, č. PP15549,

- Veliteľstvo 11. gardovej stíhacej leteckej divízie (GVIAD) Brno-Tuřany, č. PP 19066,
- 515. stíhací letecký pluk (iap) Brno-Tuřany, č. PP 49712,
- 201. samostatná zmiešaná letka (osae) Brno-Tuřany, č. PP 13708,
- 168. stíhací letecký pluk (iap) Čáslav-Chotusice, č. PP 29601,
- 85. gardový stíhací letecký pluk (gviap) České Budějovice, č. PP 57720,
- 401. stíhací letecký pluk (iap) České Budějovice, č. PP 54819,
- 833. stíhací letecký pluk (iap) Mimoň-Hradčany, č. PP 79902,
- 192. stíhací letecký pluk (iap) Mimoň-Hradčany, č. PP 80544.

Raketová brigáda OTR SS-22 s 22 odpalovacími zariadeniami (OZ), z nich šesť OZ bolo v hraniciach na Morave na výcvikové účely. Vo VVP Libava boli tri palebné postavenia, kde šesť OZ bolo v Přáslaviciach, šesť OZ v Starej Vode a šesť OZ v Zelenom Kríži.

442. raketová brigáda, č. PP 59955 mala 18 OZ TR

List odoslaný z Dnepropetrovska 9. 11. 1979 na PP 86834-V-129. prapor chemickej ochrany Červená Voda

R-70, ktoré boli rozmiestnené vo Hvězdove-VVP Mimoň. 185. raketová brigáda, č. PP 82873 mala dvanásť OZ OTR 300 v Turnove.

Tabuľku s prehľadom veliteľstiev a útvarov, ich dislokácie a čísel poľných pôšt nájdete na internetovom filatelistickom portáli www.postoveznamky.sk

Jozef Korený

RECENZIE

Numizmatika 22/2008. Časopis Slovenskej numizmatickej spoločnosti, Bratislava 2008. Zodpovedný redaktor Ing. Zbyšek Šustek, CSc., 128 str., ISBN 80-901414-0-4

Slovenská numizmatická spoločnosť usporiadala v roku 2007 medzinárodné sympóziu na tému **Ikongrafia peňazí v strednej a východnej Európe**. Sympóziu sa konalo na východnom Slovensku v Humennom 13. až 16. septembra. Na podujatí sa zúčastnilo vyše 80 numizmatikov, historikov a medailérov z radov odborníkov, profesionálov a zberateľov. Z 38 prednášateľov bolo 27 zo zahraničia. Vzhľadom na veľký počet príspevkov je obsah najnovšieho čísla časopisu Numizmatika 22, špeciálne zameraný na väčšiu časť prednášok, ktoré na sympóziu v Humennom odzneli. Druhá časť bude obsahom nasledujúceho čísla časopisu.

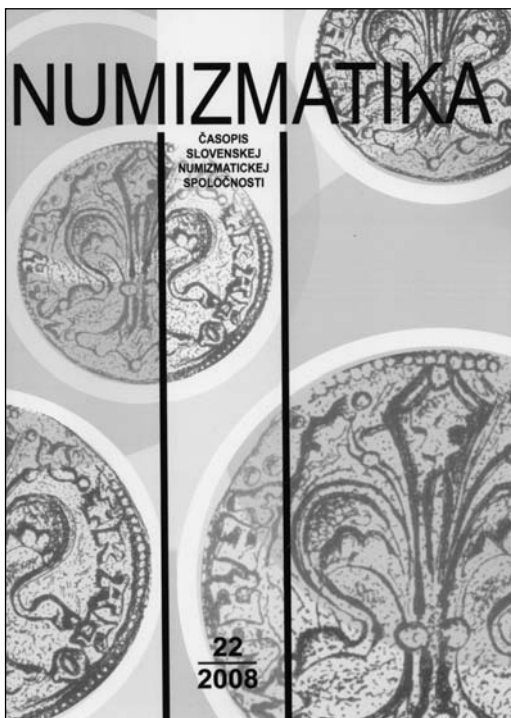
Témy jednotlivých príspevkov od 23 autorov sú v časopise usporiadané chronologicky. Napriek tomu, že hlavnou témou je ikonografia peňazí, autori venujú pozornosť aj nálezom mincí, robotným poddanským znakom, falšovaniu mincí a krádežiam peňazí, medailám, radom, papierovým platidlám, a tiež prídelovému systému.

Antickému obdobiu sa venovali dvaja bádatelia. M. Mielczarek z Poľska sa vo svojom príspevku zaoberal počiatkami mincového portrétu v starovekom Grécku a V. Sidorovič venoval pozornosť nálezom rímskych mincí z 3. a 4. storočia v Bielorusku. Tému prednášky českej autorky V. Němečkovéj bola „Ikongrafie peněz ve státotvorném procesu českých zemí“. Ikongrafiou piastovského mincovníctva sa zaoberal W. Garbaczewski.

Spoločným príspevkom sa predstavili dvaja autori J. Hunka a M. Budaj, ich témou boli Vyobrazenia na uhorských napodobeninách viedenských fenigov z 13. storočia. J. Hunka mal spoločnú prednášku aj s M. Sojárom s názvom Zajímavé námety na minciach typu Redwitz v kontexte nových objavov. Vyobrazeniu Panny Márie na minciach sa venoval M. Bovan v príspevku Madona na uhorských minciach v 15. až 19. storočí. Dvaja ukrajinskí bádatelia O. G. Pohorelec a R. V. Savvov predniesli príspevok K otázke pôvodu osobitného typu mincí Podolského kniežatstva (1. polovica 14. storočia). Nálezom ruských mincí zo 16. a 17. storočia na území Bieloruska sa venoval V. Kabrinec. Maďarský bádateľ A. Ulrich predniesol pútavú prednášku o poklade zlatých mincí z Újfehértó. Zajímavosti z kremnického archívu priniesol D. Kianička na tému Krádeže peňazí v 16. storočí v písomnostiach kremnického archívu. Ikongrafia mincí razených vo Fagaraši sedmohradským vojvodom Michalom Apafim bola témou príspevku rumunskej prednášateľky D. Negulici. O falšovaní mincí na hrade Jasenov prednášala I. Strakošová.

Tematikou radov na poľských minciach a minciach prepojených s Poľskom sa zaoberal K. Filipow. K. Zozuláková priblížila vo svojom príspevku „Robotné poddanské znaky v zbierkach Východoslovenského múzea“. Predmetom príspevku W. Kopickeho bola Rusifikácia poľských mincí v 19. storočí. A. Bajura sa zaoberal miestnymi vydávaniami papierových platidiel v Bielorusku v rokoch občianskej vojny (1918-1920). Ten istý prednášateľ spolu s Ludmilou Bajura predniesli príspevok na tému Architektúra na bieloruských papierových platidlách (1992 – 1999).

Ikongrafii slovenských mincových platidiel od roku 1993 dodnes sa venoval P. Zoričák. Spoločná prednáška O. G. Kaniničenka a I. A. Šumljanskeho bola na tému Ukrajinské pamätne mince v rokoch 1995 – 2007. Medailérskymi pamiatkami sa spoločne zaoberali Dalia Grimalauskaite a Regina Razaljuaitė v príspevku Cenný prírastok do zbierok Litovského národného múzea: zbierka medailí Edmundasa Armošky. Krátky

príspevok predniesli Barbara Kuklik a K. Filipow na tému Tomáš Garrigue Masaryk – rytier Radu Bielej orlice. J. Štěpěk svojím príspevkom Některé aspekty přídelových systému s přihlédnutím k podmínkám střední a východní Evropy uzatvára obsah recenzovaného čísla Numizmatiky 22.

Na záver možno oceniť dobrú grafickú úroveň časopisu vytlačeného na kvalitnom papieri, s príťažlivou novou obálkou a oproti predchádzajúcim číslam novým formátom A 4. Časopis je doplnený množstvom farebných a čiernobielych ilustrácií, kresieb, mapiek a tabuliek. Takmer všetky články sú v pôvodnom jazyku prednášateľa a každý je doplnený slovenským a anglickým resumé. Príspevky v slovenskom a českom jazyku obsahujú anglické resumé. Niektoré príspevky poľských bádateľov sú preložené z poľštiny do slovenčiny.

Skutočnosť, že autormi jednotlivých príspevkov, ktoré na sympóziu odznali, sú odborníci na príslušné obdobie, prispela k tomu, že sa podarilo vytvoriť zo všetkých jedno dielo, svojim obsahom neobyčajne zaujímavé, pútavé, ktoré prináša množstvo faktografických informácií a údajov.

Verím, že nielen numizmatik, ale každý, kto má záujem o históriu, a to nielen históriu a ikonografiu peňazí, ale aj širšie dejiny, nájde v najnovšom čísle časopisu Numizmatika 22 veľa nových poznatkov. Význam a prínos tohto čísla znásobí plánované vydanie druhej časti. Čitateľom tak v neposlednej miere umožní pripomenúť si čo najskôr všetky poznatky, dojmy a zážitky a stane sa trvalou pamiatkou na medzinárodne sympóziu v Humennom.

Elena Minarovičová

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 2/ 2009

Úvodný príspevok z poštovej histórie z pera J. Kratochvíla pokračuje o Poštách, ktoré zmizli z máp, keď z dôvodov zriadenia vojenských výcvikových priestorov zanikli obce, v ktorých pôsobili. V znaleckej hliadke F. Beneš píše o falzifikátoch typu K (ktoré rozširoval istý pán K.) a týkajú sa viacerých vydaní. Druhá časť je o pretači SO 1920 na doplatnej 5 h 1919. Špecializácia známk ZSSR prináša nové zistenia o hárčeku Puškin z roku 1949. O československých známkových zošitkoch v trefom pokračovaní (ČSR 1985 – 1992) píše a na dvostrane bohato ilustruje T. Šilhán. Výstavu Praga 2008 zo zákulisia v druhej časti približujú P. Aksamit a V. Münzberger. J. Rubišar pokračuje 6. časťou seriálu o odtlačkoch výplatných strojov a dokumentuje návrat firiem k pôvodným označeniam. O okresných pečiatkach na poštových poukážkach z územia Slovenska a Pokarpatskej Rusi po rozpade Rakúsko – Uhorska píše A. Tekel. Spojenie poštovej histórie s námetovou filateliou je v príspevku J. Horáka o poštovej doprave cez Sýrsko-irackú púšť. Príležitostné R-nálepky a cenné nálepky APOST v roku 2008 opisuje a reprodukuje M. Fencel. Hlasy a ohlasy prinášajú príspevok V. Káňu o kurióznom falzifikáte skúšobnej tlače 30 h Hradčany V. kresby (výstrižok ilustrácie z albumového listu!). V čísle sú ďalej informácie o slovenských známkach vydaných v II. polroku 2008 a o prvých dvoch emisiách slovenských poštových euroznámok (13 známok). Z pokladnice filatelistickej literatúry je príspevok bývalého šéfredaktora Filatelie V. Houšku: Nielen modrý Mauritius.

V čísle sú tiež informácie o novinkách Českej pošty, o nových známkach vo svete, ankety (zoznam

českých ručných príležitostných pečiatok z roku 2008), inzercia a ďalšie kratšie príspevky.

■ PERFINY č. 4(166)

Časopis českých a slovenských zberateľov perfinov vo svojej slovenskej mutácii prináša rozsiahly príspevok J. Kuběnkou o košickej firme Franck pri príležitosti 120. výročia jej vzniku a 60. výročia jej zániku po roku 1948. Firma známa výrobou kávovín je zaujímavá tým, že v Košiciach používala až štyri perfiny, čo je na Slovensku ojedinelý prípad. Do roku 1918 sú na známkach Uhorska, od r. 1918 do 1929 na známkach ČSR. Celkovo je preukázateľne v Európe evidovaných 28 perfinov patriacich Franckovým podnikom a ich pobočkám. Zo Slovenska je to perfin používaný v Seredi v r. 1929 až 1946 na známkach ČSR I, Slovenského štátu a ČSR II. Všetky sú zoradené v dvoch tabuľkách. O perfinoch vo svete píše V. Beneš. Nový bratislavský perfin (Cvernová továreň, tzv. Cvernovka, založená 1900) opisuje J. Marenčík. Nepodpísaný príspevok informuje o perfinovanom kolkou košickej firmy A&M. J. Píša hodnotí perfinársky rok 2008, záver tvorí písomná aukcia a inzercia.

■ POŠTOVNÍ NÁLEPKY 72/ 2008

Spravodajca Spoločnosti zberateľov poštových nálepiek prináša na obálke reprodukcii zaujímavej R-, Exclisťvosti odoslanej v deň 1. výročia ČSR do pohraničnej oblasti s Poľskom, pečiatky ešte rakúske, R-nálepka česká. V. Pixa, M. Fencel a J. Kratochvíl prinášajú informácie zo sveta R-nálepiek. O zaujímavostiach z termínálov APOST píše a obrazovo dokumentuje M. Fencel. Záver tvoria zaujímavosti zo zahraničnej pošty a informácie členom. Prílohu tvorí adresár členov.

(spracoval -pem-)

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalšími informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatia. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA - FILATELIA** • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **BRATISLAVA - FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY** • Dobrovičova ulica 14 (Suvorovov internát) • Každú nedeľu od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KEŽMAROK - FILATELIA** • Klub dôchodcov, ul. Martina Lányiho 1 • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **KOŠICE - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY** • Železničná stanica, veľká zasaďačka • Každú nedeľu od 9.00 hod. okrem sviatkov (júl, august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA** • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVICE - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY I** • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY** • iné I Buřet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedeľa v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MALACKY - FILATELIA**, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17.00 do 18.00 hod., prístavba Mestského úradu, Radlinského 2751/1, I. posch., č. 112 ■ **MARTIN - FILATELIA** • Výmenné schôdzky v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN - NUMIZMATIKA** • Penzión Čierna pani • Každý štvrtok od 16.00 do 17.00 hod. ■ **MICHALOVCE - FILATELIA** • Dom Matice slovenskej, Masarykova 42 • druhý pondelok v mesiaci od 17.00 hod. (okrem júla a augusta) ■ **NITRA - FILATELIA** • Akadémia vzdelávania, Sládkovičova 7 (za poštou Nitra 1) • Každú prvú nedeľu v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. • Dom Matice slovenskej, Dolnočermánska 737 • Párne utorok od 15.00 do 17.00 hod. • Stoly a vstup na oboch miestach bezplatne ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom - FILATELIA** • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18.00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY - FILATELIA** • Klub dôchodcov na Podzámskej ulici • Každú druhú a štvrtú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠŤANY - FILATELIA, NUMIZMATIKA** • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedeľu od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAĐ - FILATELIA** • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. v zasaďačke pošty Poprad 2 (pri stanici ŽSR) na 2. posch. ■ **PREŠOV - FILATELIA** • Posádkový klub, Mukačevská 20, Sídliisko III • Každý štvrtok od 16.00 do 19.00 hod. a každú nedeľu od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA - FILATELIA** • Stretnutia spojené s výmenou materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každý pondelok od 17.00 do 19.00 hod. ■ **PRIEVIDZA - NUMIZMATIKA** • Stretnutia spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. ■ **RUŽOMBEROK - FILATELIA** • Lipťovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES - FILATELIA** • klubové

stretnutia Centrum voľného času ADAM, Levočská 14 • Každý párný týždeň vo štvrtok o 16.00 hod., okrem júli-august ■ **TRENČÍN - FILATELIA** • Kultúrne centrum Dlhé Hony, ul.28. októbra 2/1 168 • Každú nedeľu v mesiaci od 9.00 do 11.30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN - NUMIZMATIKA** • Stretnutia spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA - KF Trnava** • Zborová sieň ECAV (vedľa ev. kostole), Nám. SNP • Každý štvrtok od 16. do 17.00 hod. ■ **VRAŇOV n / Toplou - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY** • Vináreň Tibava, Duklianskych hrdinov 1235 • Každú prvú nedeľu po 15. v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 0905 547 950, 0911 547 950 ■ **ŽILINA KF Žilina** • Dom Matice slovenskej, Hollého 11 • Každú nedeľu od 9.00 do 12.00 hod. ■ (F)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 1. marec 2009 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA, aj iné odbory vítané. Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod. Info: Ladislav Hölc, ☎ 0905 964 471

➔ 7. marec 2009 BRATISLAVA

MEDZINÁRODNÉ VÝMENNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, mince, pohľadnice, bankovky, odznaky, vyznamenania, TK, etikety, vreckové kalendáre, pivové suveníry, modely. Stredisko kultúry BNM, Vajnorská 21, 8.00 – 15.00 hod. ☎ 02/4437 3763, 4437 2620, www.skvajnorska.sk

➔ 15. marec 2009 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, filatelia, filokartia, numizmatika, INGE0, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563, www.antikkam.sk

➔ 21. marec 2009 BRATISLAVA

CELOŠTÁTNE VÝMENNÉ STRETNUTIE filatelistov a numizmatikov, Kultúrny dom Dúbravka, Saratovská 2/A, 8.00 – 12.00 hod. Ing. Ludovít Böhm ☎ 02/4320 5360.

➔ 21. marec 2009 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, EXPO CENTER, a.s., Pod sokolíkmi 43, 7.00 – 12.00 hod., info: p. Husár ☎ 032/ 651 52 03, 0905 267 519, www.antikmedia.sk

➔ 21. marec 2009 POPRAĐ

PODTATRANSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA, Stredná združená škola, Okružná ul., od 7.00 do 12.00 hod. Info: Josef Raňáč, Štúrova 126/5, 058 01 Poprad, ☎ 0907 949 956.

➔ 5. apríl 2009 ŽILINA

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, všetky zberateľské odbory, INGE0, Bytčická 16, od 7.00 hod. ☎ 041/421 2977, 0904 526 563, www.antikkam.sk

➔ 11. apríl 2009 PIEŠŤANY

CELOSLOVENSKÁ ZBERATELSKÁ BURZA, Kongresová hala Spoločenského centra v kúpeľoch, 9.00 – 14.30 hod. ☎ 0907 215 042, 0905 317 511

➔ 18. apríl 2009 BRATISLAVA

VÝMENNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV, mince, pohľadnice, bankovky, odznaky, vyznamenania, TK, etikety, vreckové kalendá-

re, pivové suveníry. Stredisko kultúry BNM, Vajnorská 21, 8.00 – 12.00 hod. ☎ 02/4437 3763, 4437 2620, www.skvajnorska.sk

➤ 18. apríl 2009 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATELSKÝCH PREDMETOV, EXPO CENTER, a.s., Pod sokolicami 43, 7.00 – 12.00 hod., info: ☎ 032/ 651 52 03, 0905 267 519, www.antikmedia.sk

➤ 18. apríl 2009 PREŠOV

BURZA ZBERATELOV, Posádkový klub, Mukačevská 20, sídl. 3, 8.00 – 12.00 hod., info: Ing. L. Vajčovec, Cintorínska 3, 080 06 Prešov, ☎ 051/ 776 4730, 0918 493 286, mail: lubova@pobox.sk

➤ 19. apríl 2009 BANSKÁ BYSTRICA

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ BURZA, aj iné odbory vítané. Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4, od 8.00 do 12.00 hod. Info: Ladislav Hölc, ☎ 0905 964 471

INZERCA

■ **FILATELIA CLUB Dolný Ohaj** (okr. NZ) – výmena známok ☎ 0907 777 165, e-mail: ohaj@post.sk, www.filateliacub.host.sk Z-059

■ **PONUKA ZNÁMOK A MINCÍ.** www.filatelia-album.sk Z-060

■ **KÚPIM** doklady slovenskej poľnej pošty 1939 - 1945, lepšie položky dobre zaplatím. ☎ 0908 94 33 35 Z-061

■ **KÚPIM** staré pohľadnice Humenné (Homonna) a okolie, Nové Mesto n/Váhom (Vágujhely) a okolie. Peter Kolesár, M.R. Štefánika 26, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. e-mail: kolesarpeter@post.sk, ☎ 0908 420 530 Z-062

■ **VÝMENA ZNÁMOK** celý svet ★★ aj ☉. Ivan Blaha, 949 01 Nitra, Martinská dolina 103, ☎ 037/7741 7510 Z-063

■ **PREDÁM** známky ★★, FDC, MK, celistvosti, motív olymp. hry a futbal, celý svet. Pošlem zoznam podľa kat. Michel. Všetko dobra kvalita. Lad. Nemeček, Römerstr. D-77933 Lahr, Nemecoko. Z-064

■ **KÚPIM** pohľadnice Stupavy a Mástu. Kontakt: stupava@stupava.com, ☎ 0903 936 829 Z-065

■ **KÚPIM, PREDÁM** alebo **VYMENÍM** ☉ známky Švajčiarska, ★★ Chorvátska. ☎ 02/ 4333 4797 Z-066

■ **PREDÁM** známky Poľska 1980-1989 nepečiatkované, 1 ks jedna koruna v počte 329 ks. Aj dohodu. ☎ 037/ 733 3902, 0907 065826 Z-067

■ **KÚPIM** maďarské a československé odznaky, významenia, mince, bankovky; kúpim zbierky známok Maďarska. ☎ 0905 426 733 Z-068

■ **KÚPIM** alebo **VYMENÍM** staré pohľadnice a fotografie Trnavy (Nagyszombat, Tyrnau) a blízkeho okolia. ☎ 0905 965 523, info@dreodos.sk Z-069

■ **KÚPIM (VYMENÍM)** bankovky SR od r. 1993, ktoré za sériovým písmenom v 8-číslí majú prvé číslice dve (alebo viac) nuly (z prvého milióna tlače). Za každú bankovku zaplatím + 10%. Zbieram obehové bankovky v priemernej, tzv. peňažkovej kvalite: 20 Sk-1995B, 1999J, 2004S; 50 Sk-1995C, 1999C, 2005K; 100 Sk-1996D, 1999L; 200 Sk-1999E, 2002E, 2006E; 500 Sk -1996F, 200F, 2006F; 1000 Sk-1995G, 1997G, 2002P, 2005P. Marián Sýkora, 919 52 Dolné Dubové 188, ☎ 0903 517 307. Z-070

■ **PREDÁM** viazané AL (Trojan) ČSR a ČR (rôzne ročníky. ☎ 0902 516 780 Z-071

■ **KÚPIM** prvú známku sveta (Black Penny). Ponuky a foto s opisom: marian_kovac@post.sk, ☎ 0907 891 455 Z-072

■ **KÚPIM** staršie, aj obmedzene použiteľné 8- a 16-listové zásobníky A4 a A5 na známky. Poštovné uhradím. Ponuky s cenou: Karol Milan, M. Rázusa 42, 911 01 Trenčín, ☎ 0904 340 800, karol.milan@zoznam.sk Z-073

■ **PREDÁM** známky a celiny šport ZSSR a Poľsko (staršie) a LOH celý svet. ☎ 036/622 7340 Z-074

■ **KÚPIM** použité, nepoškodené slovenské TK, dobijacie kupóny, prepaid-karty a pod., na ktorých su už duálne spoločne vyznačené slovenské koruny aj eurá. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-075

■ **PREDÁM** cca 150 nepoužitých albumových listov Pofis, biele, bez textu a rámčeka po 0,10 eura za ks alebo vcelku za 13,50 eura + R-porto. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-076

■ **PREDÁM** nepoužité kompletne 200 ks háčky zn. Slov. štátu N27 (1x) za 9 eur, N28 (2x) po 11 eur alebo vcelku všetko za 27 eur + R-porto. Háčky sú s príslušnými DCH preložené po 100 ks a samostatne zlepené. ☎ 0908/14 65 59 alebo domena-eu@post.sk Z-077

■ **PREDÁM** albumové listy Pofis dodatok ČSSR 1979 s predtlačou nepoužitých (18 listov á 0,14 €), ďalej originál alb. listy Schaubek s predtlačou nepoužitých á 0,16 €/list - dodatok ČSSR roky 1970 až 1980 (87 ks), 2 x r.1981 (á 8 ks), r.1982 (10 ks), r.1983 (20 ks), 1984 (11 ks), r.1986 (7 ks) + R-porto, aj jednotlivu podľa ročníkov. ☎ 0908/146559 alebo domena-eu@post.sk. Z-078

■ **PREDÁM** filatelický materiál pripravovaný pri príležitosti návštevy britskej kráľovnej Alžbety II. na Slovensku. Michal Hertlík, e-mail: hertlik@inmail.sk, ☎ 0905 324 793 Z-079

■ **PREDÁM** ★★ známky a háčky Rakúska 1969-1985, kompl. série, nom. hodn. 1817 Sch. Zlava na kat. cenu 15-20%. Ján Trúsik, Mierová 14, 966 81 Žarnovica, ☎ 0918 579 955. Z-080

■ **PREDÁM** zbierku pamätných Ag mincí Československa 1947-1992, 103 ks, kvalita RL, za 80% kat. ceny – Novotný 2009. Fr. Mazur, Kuzmányho 3, 040 01 Košice, ☎ 055/ 622 5635 Z-081

■ **KÚPIM** čisté známky ČSR I r. 1918-20 podľa zoznamu. Kúpim (vymením, predám) čisté známky, CM, celiny, atď. na tému HU-BY – celý svet podľa zoznamu. Karol Milan, M. Rázusa 42, 911 01 Trenčín, ☎ 0904 340 800, karol.milan@zoznam.sk Z-082

■ **DOPLNÍM** Uhorsko, Maďarsko do r. 2000. Predám aj kompletne zbierky (★★, ☉) týchto krajín. ☎ 047/ 4326637, 0910 551044 Z-083

■ **KÚPIM** katalóg Pofis Česká republika 2006, 2007, 2008 a české známky na výstrižkoch alebo opečiatkované. Anton Vasíl, 094 22 Nižný Hrušov 73, aniba@szm.sk Z-084

■ **PREDÁM** albumové listy Pofis ČSR 1945-1992, orezané na A4, zasklené bielymi havidkami. Cena dohodu. ☎ 0905 462 681 Z-085

■ **DÁM** zbierku listín s kolkami vydania 1919 a iné zberateľské materiály za listiny s nalepenými alebo natlačeneými kolkami z rokov 1939-1953 a kolkovými poplatkami vyplatenými v hotovosti z rokov 1919, 1945, prípadne kúpim. Dušan Eviníc, Poľská 4, 040 01 Košice Z-086

■ **DOPLNÍM** vydania k OH-2008 (Čína a ostatný svet, zn.★★, TL), ako aj EUROPA/CEPT 1993-2009 (zn.★★, TL, zošitky) rôznych štátov podľa chybenky, e-mail: travelers@atlas.sk Z-087

www.postoveznamky.sk

aktuálne burzy, výstavy, aukcie a iné podujatia, najnovšie poštové známky, odborné články + možnosť upozorňovania na blížiace sa burzy a ďalšie podujatia

www.postoveznamky.sk

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefonicky (➔ pozri informácie na 2.strane) **Novozaradené položky sú zvýraznené.**

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

€/ Sk

Azerbajdžan 2008, Záhľadný svet pavúkov, 6+H 6,80 / 205,-
Belgicko 1985-1999, kompl. séria výpl. známok
vo frankoch s námetom vtákov, 44 ks 32,85 / 990,-

Dominica 1995, Skončenie II. sv. vojny
v Pacifiku, 1996-2001 6,30 / 190,-
Dominica 1993, 200 r. prvého letu balónom,
Bl. 244 3,28 / 99,-
Fiji 1980, Zaujímavá ostrovná architektúra,
402-410 4,97 / 150,-
Fiji 2004, WWF, Ryby – Tuniak, Bl. 45 II. typ 4,65 / 140,-
Gruzínsko 2008, Europa – Písanie listov, 2 zn. 4,48 / 135,-
Gruzínsko 2008, LOH Peking, 4 zn. 4,48 / 135,-
Gambia 1986, Historické automobily, Bl. 24, 25 10,95 / 330,-
Ghana 1961, Kráľovská návšteva, Bl. 6 4,64 / 140,-
Ghana 1966, Boj proti hladu, Bl. 21 5,97 / 180,-
Hong Kong 1995, Výstava známok, Bl. 35 3,28 / 99,-
Hong Kong 1997, Panoráma mesta, Bl. 38 3,28 / 99,-
Hong Kong 2008, Morské medúzy, 6 zn. 2,82 / 85,-

Egypt 1962, 10. výr. revolúcie, Bl. 5 1,16 / 35,-
Belize 1984, Sv. výstava známok
Ausipex 84, Bl. 64 2,65 / 80,-
Bermuda 1971, Podpora golfu, 273-276 5,31 / 160,-
Bielorusko 2008, Výplatné - Flóra, 8 zn. 2,65 / 80,-
Bielorusko 2008, Výplatné - Lesná zver, 5zn. 2,32 / 70,-
Bielorusko 2008, Europa – Písanie listov, 2 2,32 / 70,-
Bielorusko 2008, Erby, 3 zn. 1,82 / 55,-
Bielorusko 2008, Sovy, 4 zn. 1,95 / 59,-
Bielorusko 2008, Sovy, H (2x4 zn.) 3,91 / 118,-
Bielorusko 2009, 200. výr. nar. L. Braila, 1 zn. 0,59 / 18,-
B.I.O.T. 2001, 100. výr. ponorkovej
flotily, 260-265 4,50 / 136,-
Cook Isl. 1992, Ohrozená fauna I.,
1341- 1346 11,90 / 360,-
Cook Isl. 1992, Ohrozená fauna II.,
1348- 1353 14,60 / 440,-
Cook Isl. 1992, Ohrozená fauna III.,
1370- 1375 11,90 / 360,-
Cook Isl. 1992, Ohrozená fauna IV.,
1385- 1389 11,90 / 360,-
Hong Kong 2008, Prírodné krásy, H 2,15 / 65,-
Hong Kong 2008, Rok Potkana, 4 zn. + H 3,81 / 115,-
Jordánsko 1966, Odsúdenie Ježiša
na smrť, Bl. 35 17,49 / 527,-
Južná Georgia 2008, WWF – Tučniaci, 4 zn. 6,47 / 195,-
Kanada 1982, Výstava známok Toronto, Bl. 2 2,15 / 65,-
Kazachstan 2008, Chrobáky, 2 zn. 1,92 / 58,-
Kirgistan 2008, LOH Peking, 4zn. 7,63 / 230,-
Kórea 2007, Praveké fosílie, 4 zn. 3,98 / 120,-
Kuba 2008, Vlaky, stanice, 6 + H 4,94 / 149,-
Kuba 2008, Paleolit – človek a fauna, 6+H 5,97 / 180,-
Kuba 2008, História automobilizmu, 6+H 5,97 / 180,-
Kuba 2008, Fauna - psi, 6+H 5,97 / 180,-
Litva 2008, WWF – Coracias garrulus, 4 zn. 2,98 / 90,-
Líbia 1977, 15. Medzinár. veltrh, Bl. 24 2,48 / 75,-
Malawi 1970, Nočné motýle, 134-137 3,45 / 104,-
Malawi 1970, Nočné motýle, Bl. 19 6,30 / 190,-
Maroko 1968, Vzácné hist. mince, 641-644 3,81 / 115,-
To isté, ale v protichodných dvojiciach 7,63 / 230,-
Mikronézia 1984, Výplatné – osobnosti,
príroda, 5 – 20 12,94 / 390,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Moldavsko 2008, Ochrana prírody, 3 zn.	1,99 / 60,-
Moldavsko 2008, Ochrana prírody, Bl.	2,32 / 70,-
Moldavsko 2008, Jelene, 2 zn.	1,82 / 55,-
Nová Kaledónia 2008, Morské čajky (3)	6,30 / 190,-
Nový Zéland 1998, Morský život, 1711-1718	4,64 / 140,-
Pakistan 1974, 100 rokov UPU, Bl. 4	5,47 / 165,-
Palau 1985, Výr. prvého letu cez Pacifik, 92-95 + Bl. 1	5,80 / 176,-
Palau 1992, Lietadlá II. svet. vojny nasadené v Pacifiku Bl. 21	9,29 / 280,-
Pitcairn 1980, Doručovanie pošty – sv. výstava zn. Londýn, Bl. 6	1,50 / 45,-
Pitcairn 1981, Obrazy zo života, 212-213	0,80 / 24,-
Pitcairn 1983, Návšteva kpt. Folgera, 230-233	1,99 / 60,-
Pitcairn 1982, Vianoce – anđel od Rafaela, 222-225	1,65 / 50,-
Pitcairn 1983, Commonwealth Day, 226-229	1,65 / 50,-
Pitcairn 2000, Záchrana korytnáčiek, 548-551	3,98 / 120,-
Pitcairn 2003, Vianoce – Rubens, Titian..., 647-650	4,64 / 140,-
Rusko 2008, Medzinár. polárny rok, H	1,99 / 60,-
Rusko 2008, Vrtuľníky, 2 zn.	1,36 / 35,-
Rusko 2008, Výplatné - chrámy, 1 zn.	0,59 / 18,-
Rusko 2008, Voľba prezidenta, 1 zn.	0,66 / 20,-
Rusko 2008, Regióny I, 5 zn.	3,18 / 96,-
Rusko 2008, Výročie prvej známky, 1 zn.	0,82 / 25,-
Rusko 2008, Regióny II, 1 zn.	0,82 / 25,-
Rusko 2008, Št. tlačiareň cenín, H	2,32 / 75,-
Rusko 2008, Architektúra mostov, 4 zn.	1,92 / 58,-
Rusko 2008, Novoročná, 1 zn.	0,60 / 18,-
Rusko 2008, MS v hokeji, 1 zn.	0,66 / 20,-
Rusko 2008, Kultúrne dedičstvo – Dagestan, 4 zn.	2,32 / 70,-
Rusko 2008, Ochrana prírody, 4 zn.	1,99 / 60,-
Rusko 2008, Bicykle, 4 zn.	1,99 / 60,-
Rwanda 1973, 500 r. nar. N. Koperníka, Bl. 37	2,98 / 90,-
Taiwan 2008, Mačky a psi I., 4 zn.	1,99 / 60,-
Taiwan 2008, Mačky a psi II., 4 zn.	1,99 / 60,-
Taiwan 2008, Vtáky – Spevavce, 4 zn.	1,99 / 60,-
Taliano 2008, Európa – písanie listov, 2 zn.	1,82 / 55,-
Tadžikistan 2008, OH Peking 4 zn.	7,63 / 230,-
Tadžikistan 2008, Lúčne kvety, 4 zn.	5,24 / 158,-
Turks & Caicos 1982, Lietadlá, 605-608 + Bl. 40	5,30 / 160,-
Tristan da Cunha 1973, 100. výr. návštevy lode Challenger Bl. 1	2,00 / 61,-
Ukrajina 2008, Lokomotívy IV., 4 zn.	2,15 / 65,-
Ukrajina 2008, 90 r. prvej známky, 2x Bl.	4,81 / 145,-
Venezuela 1981, Hist. dopr. prostriedky I., 2175-78	1,65 / 50,-
Venezuela 1982, Hist. dopr. prostriedky II., 2224-27	2,65 / 80,-

Spolková republika Nemecko

		€ / Sk
1118	300. výr. nar. chemika J.F. Böttgera	0,65 / 20,-
1119	Šetrenie energiou	0,70 / 22,-
1120	Brémski mestskí muzikanti	0,50 / 15,-
1121	100. výr. úmrtia J.W. Goethe	2,10 / 63,-
1122	100 rokov od objavu bacila TBC – R. Koch	2,80 / 85,-
1123-26	Historické motorové vozidlá	3,20 / 96,-

1127-28	Podpora športu	2,20 / 66,-
1129	150. výr. nar. spisovateľa W. Busch	0,90 / 27,-
1130-31	Európa – Historické udalosti	2,20 / 66,-
1132	100 rokov vodáckeho týždňa	0,90 / 27,-
1133	100 rokov mládežníckej organizácie CVJM	0,70 / 21,-
1134	Proti znečisťovaniu mora	2,80 / 85,-
1135	Proti alkoholu v doprave	0,90 / 27,-
1136	25 rokov nemeckej pomoci	0,90 / 27,-
1147	100. výr. nar. fyzikov – Nobelova cena	1,30 / 39,-
1148	100. výr. úmrtia chemika F. Wöhlera	0,90 / 27,-
1149	800. výr. nar. F. von Assisi	0,90 / 27,-
1150-53	Záhradné ruže	3,90 / 118,-

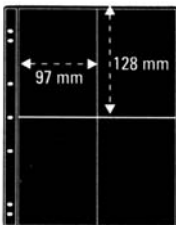
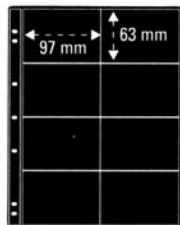
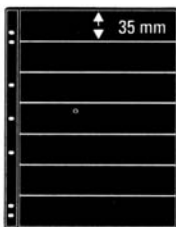
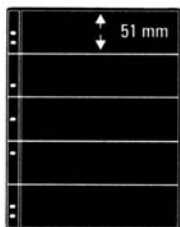
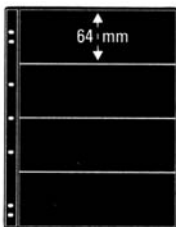
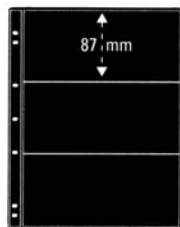
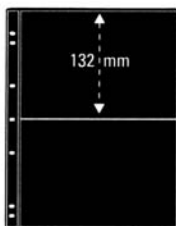
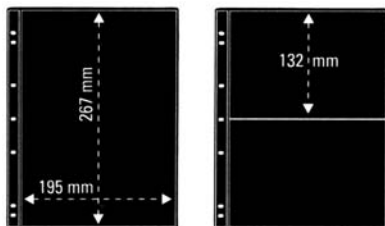
1154	Deň známky	1,20 / 36,-
1155	400 rokov Gregoriánskeho kalendára	0,90 / 27,-
1156-60	Päť spolkových prezidentov, Blok 18	4,90 / 148,-
1161	Vianoce 1982	1,90 / 55,-
1162	E. Stein, karmelitánka, filozofka	1,50 / 45,-
1163	Prenasledovanie a odpor (1933-1945)	1,50 / 45,-
1164-66	100. výr. nar. arch. W. Gropiusa	2,90 / 87,-
1167	Ludové zvyky	0,90 / 27,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Listy do krúžkového zakladača zn. PRINZ

z čiernej plastickej fólie s rôznym počtom riadkov (1 – 7), s celošírkovými priesvitnými okienkami na vkladanie poštových známok a s delenými okienkami na zasúvanie telefónnych kariet a poštových lístkov.
Využitelná plocha 195 x 267 mm.

Cena za 1 ks ľubovoľného vyhotovenia 0,86 € / 26 Sk

Krúžkový zakladač s kazetou na albumové listy A 4 v euroobale

Albumové listy so známkami sú uložené prehľadne a bezpečne.

Povrch je z hnedej plastickej fólie

Krúžkový zakladač 9,46 € / 285 Sk

Kazeta 9,79 € / 295 Sk

Cena za komplet 18,25 € / 550 Sk

Názov krajiny (samolepka) 0,82 € / 25 Sk

NOVINKA

Euro-Katalóg, mince a bankovky 2009, Leuchtturm vo farbe, 420 str., všetky vydania štátov Eurozóny 7,50 € / 225,-

Perové dosky

Originál Schaubek (modré, vínočervené)

– použité, zachovalé á 28,54 € / 860,- Sk

Bez nápisu Schaubek (modré, vínočervené,

zelené, čierne) – nové á 21,57 € / 650,- Sk

Monografie čs. známok

č. 3 Výplatné známky 1923-1939 8,29 € / 250,- Sk

č. 4 Letecké, novinové, dopl. 1918-1939 7,63 € / 230,- Sk

č. 9 FDC ČSR 1947-1992 bez PT 14,27 € / 430,- Sk

O. Földes: Slovensko 1939 – 1945, špecializovaný

katalóg známok a celín 12,94 € / 390 Sk

Príloha: číslovaná PT so známkou z hárčeka Deřom

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):

Roky 1993-1994	1,92 € / 58,-
Roky 1995-1996	2,25 € / 68,-
Roky 1997-1998	1,92 € / 58,-
Rok 1999	0,96 € / 29,-
Roky 2000-2001	1,92 € / 58,-
Rok 2002	1,46 € / 44,-
Rok 2003	1,92 € / 58,-
Rok 2004	1,26 € / 38,-
Rok 2005	1,46 € / 44,-
Rok 2006	1,46 € / 44,-
Rok 2007	1,59 € / 48,-
Rok 2008	1,59 € / 48,-

Cenník Zberateľ známok Československo 1945-1992,
12 strán bez vyobrazení 0,59 € / 18,-

Cenník Zberateľ známok Slovensko 1939-1945,
8 strán s vyobrazeniami: www.zberatel.com

Známky základného radu podľa aktualizovaného cenníka
Slovensko 1939-1945 sú v stálej ponuke firmy Zberateľ

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-
Rákocziho 1703-1711 6,47 € / 195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie 8,79 € / 265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780
(II.doplnené vydanie 2001) 12,95 € / 390,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),
(1766-80) 8,29 € / 250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790
a Leopolda II 1790-1792 7,96 € / 240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835 13,24 € / 399,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily
Ferdinanda V. (1835-1848), 2006 6,14 € / 185,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)
nové vydanie r. 2006 12,95 € / 390,-
Novotný: Mince Leopolda I. (1657-1705) 10,95 € / 330,-
Novotný: Papierové platidlá ČSR 1918-92,
ČR+SR 1993-2007 12,11 € / 365,-

Kol. autorov: Mince Františka II., 1792-1835 6,47 € / 195,-

Ponúkame albumové listy, Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO	0,16 € / á 5,-
- bez nápisu	0,13 € / á 4,-
- so štvorčekovou podtlačou (len formát Pofis)	0,13 € / á 4,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,

16-listový	16,26 € / 490,-
30-listový	25,90 € / 780,-

Havidky čierne, šírka 28, 32, 35, 38, 40, 50, 52,
59, 60, 70, 85, 90 mm - balíček 1,99 € / 60,-

Havidky čierne na PL:

ležaté, veľkosť 170x120 mm	- ks	0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 120x180 mm	- ks	0,49 € / 15,-
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks	0,63 € / 19,-
stojaté, veľkosť 135x185 mm	- ks	0,63 € / 19,-

Havidky biele na PL:

ležaté, veľkosť 170x120 mm	- ks	0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 120x170 mm	- ks	0,49 € / 15,-
stojaté, veľkosť 135x185 mm	- ks	0,63 € / 19,-
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks	0,63 € / 19,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia
listov (3 alebo 4 otvory) 12,11 € / 365,-

Náhradné listy

12-okienkové 55x53 mm	- 1 list	0,99 € / 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list	1,09 € / 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list	1,16 € / 35,-

Zásobníky na FDC (celistvosti)

Do veľkosti 190 x 120 mm. Dosky sú z plastovej fólie,
vatované. Fóliové listy (50 ks) sa plnia zhora
a obsahujú čiernu papierovú vložku.
Farby: zelená, modrá, čierna a červená 12,94 € / 390,-

Pinzety a lupy

Pinzeta Prinz-Solingen alebo Lindner (špicatá,
lopatkovitá alebo okrúhla), kus 2,82 € / 85,-
Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 5,14 € / 155,-
Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, dĺžka 150 mm 8,63 € / 260,-
Ďalšie lupy podľa Zberateľa 9, 10/2005
alebo na www.zberatel.com

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER 1000 ks - balíček á 2,12 € / 64,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks 0,49 € / 15,-

PONUKA ALBUMOVÝCH LISTOV

SLOVENSKO € / Sk				
Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	0,63 / 19,-	2,48 / 75,-	1,06 / 32,-	3,98 / 120,-
1994	0,63 / 19,-	2,48 / 75,-	1,59 / 48,-	6,14 / 185,-
1995	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,59 / 48,-	5,80 / 175,-
1996	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,79 / 54,-	6,47 / 195,-
1997	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
1998	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
1999	0,69 / 21,-	2,48 / 75,-	1,95 / 59,-	8,13 / 245,-
2000	0,56 / 17,-	2,15 / 65,-	1,59 / 48,-	6,14 / 185,-
2001	1,06 / 32,-	3,15 / 95,-	1,59 / 48,-	7,13 / 215,-
2002	0,73 / 22,-	2,48 / 75,-	2,48 / 75,-	9,46 / 285,-
2003	0,92 / 28,-	2,82 / 85,-	2,65 / 80,-	10,12 / 305,-
2004	0,56 / 17,-	2,15 / 65,-	1,75 / 53,-	7,30 / 220,-
2005	0,59 / 18,-	2,25 / 68,-	2,15 / 65,-	8,13 / 245,-
2006	0,69 / 21,-	2,29 / 69,-	2,25 / 68,-	8,36 / 252,-
2007	1,12 / 34,-	3,65 / 110,-	1,79 / 54,-	5,47 / 165,-
2008	1,33 / 40,-	4,32 / 130,-	2,99 / 90,-	9,46 / 285,-

**I.časť : základné známky a hárčeky,
II.časť : PL, varianty popónov a známky z hárčekov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !
Listy ponúkame bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty: Pofis a A 4. Ceny sú rovnaké!**

SLOVENSKO 1939-1945 € / Sk	
základný rad, 17 listov	
BZ 4,48 / 135,-	Z 14,10 / 425,-

PROTEKTORÁT ČECHY A MORAVA 1939-1945 € / Sk	
základný rad, 12 listov	
BZ 2,15 / 95,-	Z 10,62 / 320,-

ČESKOSLOVENSKO 1918-1939 € / Sk	
základný rad, 32 listov	
BZ 8,49 / 256,-	Z 26,55 / 800,-
Letecké, Novinové, Doplatné, SO... základný rad	
BZ 3,71 / 112,-	Z 11,61 / 350,-

Čisté albumové listy A4 s nápisom	
Československo, Slovensko, Slovensko 1939-1945, Protektorát Čechy a Morava 1939-1945, Československo 1919-1939 Česká republika	
kus 0,16 / 5,-	

ČESKOSLOVENSKO € / Sk				
Rok	I. časť		II. časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1945	1,59 / 48,-	5,97 / 180,-	0,59 / 18,-	0,99 / 30,-
1946	0,53 / 16,-	1,82 / 55,-	0,26 / 8,-	0,99 / 30,-
1947	0,53 / 16,-	1,82 / 55,-	1,06 / 32,-	3,81 / 115,-
1948	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	1,59 / 48,-	5,47 / 165,-
1949	0,79 / 24,-	2,65 / 80,-	0,53 / 16,-	2,15 / 65,-
1950	1,06 / 32,-	3,81 / 115,-	-	-
1951	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	-	-
1952	1,85 / 56,-	6,30 / 190,-	-	-
1953	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	-	-
1954	1,12 / 34,-	3,81 / 115,-	-	-
1955	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	-	-
1956	1,06 / 32,-	3,65 / 110,-	-	-
1957	1,32 / 40,-	4,64 / 140,-	0,53 / 16,-	1,65 / 50,-
1958	1,32 / 40,-	4,48 / 135,-	0,53 / 16,-	1,65 / 50,-
1959	1,39 / 42,-	4,64 / 140,-	-	-
1960	1,59 / 48,-	5,47 / 165,-	-	-
1961	1,85 / 56,-	5,80 / 175,-	-	-
1962	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	0,63 / 16,-	1,82 / 55,-
1963	1,59 / 48,-	5,31 / 160,-	-	-
1964	1,59 / 48,-	5,31 / 160,-	-	-
1965	2,15 / 65,-	7,46 / 225,-	-	-
1966	2,15 / 65,-	7,13 / 215,-	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-
1967	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	1,65 / 50,-	5,64 / 170,-
1968	2,48 / 75,-	8,63 / 260,-	3,65 / 110,-	11,61 / 350,-
1969	1,72 / 52,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	9,29 / 280,-
1970	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	3,98 / 120,-	12,94 / 390,-
1971	1,59 / 48,-	5,64 / 170,-	2,65 / 80,-	9,29 / 280,-
1972	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	2,15 / 65,-	7,80 / 235,-
1973	1,59 / 48,-	4,97 / 150,-	3,48 / 105,-	11,61 / 350,-
1974	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	6,04 / 182,-	19,08 / 575,-
1975	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	6,30 / 190,-	19,75 / 595,-
1976	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	1,99 / 60,-	6,97 / 210,-
1977	1,82 / 55,-	6,97 / 210,-	6,47 / 195,-	21,57 / 650,-
1978	1,99 / 60,-	7,80 / 235,-	2,48 / 75,-	7,80 / 235,-
1979	1,49 / 45,-	5,14 / 155,-	3,15 / 95,-	10,78 / 325,-
1980	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1981	1,82 / 55,-	6,47 / 195,-	2,82 / 85,-	9,12 / 275,-
1982	2,32 / 70,-	8,46 / 255,-	2,82 / 85,-	9,79 / 295,-
1983	1,65 / 50,-	6,47 / 195,-	2,82 / 85,-	9,12 / 275,-
1984	1,65 / 50,-	6,30 / 190,-	3,15 / 95,-	10,78 / 325,-
1985	1,85 / 56,-	6,47 / 195,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1986	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	3,48 / 105,-	11,61 / 350,-
1987	1,49 / 45,-	5,14 / 155,-	3,98 / 120,-	13,11 / 395,-
1988	2,15 / 65,-	7,80 / 235,-	2,98 / 90,-	10,29 / 310,-
1989	1,49 / 45,-	4,97 / 150,-	1,49 / 45,-	5,80 / 175,-
1990	1,12 / 34,-	4,14 / 125,-	1,92 / 58,-	6,80 / 205,-
1991	0,79 / 24,-	2,82 / 85,-	2,65 / 80,-	8,46 / 255,-
1992	0,79 / 24,-	2,82 / 85,-	0,65 / 46,-	5,80 / 175,-
L,D,N	3,45 / 104,-	10,78 / 325,-	2,92 / 88,-	9,12 / 275,-

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str. 40 – 41)

ROYAL NAVY SUBMARINE CENTENARY

MARCOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

These mails are loaded from the supply-ship into the longboats, ready to go ashore.

TENARY OF H.M.S. CHALLENGER'S VISIT

RS • PACIFIC THEATER OF WAR 194

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str. 40 – 41)

